

komunitator

ČASOPIS FMR-MEDIA • letnik 6. • št. 31 • april 2006

Idrijska občina ob pol milijarde tolarjev na leto

**Odkrili koračnico
Pozdrav Idriji**

**Kolektor je kupil
postojnski Liv**

**50.obletnica prve
povojne mature**

Paket dobrodošlice za zasebnike in mala podjetja

Če:

- prvič odpirate transakcijski račun pri naši banki,
- se obvežete, da boste na transakcijski račun pri naši banki najmanj eno leto prejeli vsaj 50 odstotkov vseh prilivov,

vam podarimo:

- enoletno brezplačno vodenje transakcijskega računa,
- brezplačen pristop k elektronskemu bančništvu Bankanet (zasebniki) oziroma Poslovni Bankanet (gospodarske družbe),
- brezplačno pridobitev pametne kartice SecurID,
- brezplačno enoletno članarino za poslovno kartico Mastercard ali Visa,
- brezplačno prvo odobritev okvirnega kredita (limita) na transakcijskem računu,
- za 25 odstotkov nižje stroške odobritve prvega kredita od veljavne Tarife nadomestil banke.

Pri nas ste vedno dobrodošli!

**Področje Nova Gorica
Podružnica Idrija**

vsebina

- 4 lokalna samouprava**
- Država je z izračunom primerne porabe idrijsko občino potisnila v kot in ji od leta 1999 do letos na ta račun dolguje že tri milijarde tolarjev
- 6 vlada na obisku**
- Dobršen del vladnega kabineta s premierom Janšo na čelu se je mudil na obisku v idrijski občini
- 9 iz naših krajev**
- Kakšen bo nov dom upokojeincev v Idriji?
- 10 glasba**
- Odkrili koračnico Pozdrav Idriji, napisano leta 1896
- 18 gospodarstvo**
- Kolektor je kupil postojnski Liv
 - V Feritih odpri nov razvojni inštitut nanotehnologij
- 30 obletnici**
- Pol stoletja od prve povojne mature
 - 200 - letnica kopališča in bolnišnice na Nikovi
- 40 šport**
- Teniški klub Kolektor najboljši športni klub v letu 2005 na Idrijskem
- 43 saj bi bilo lahko tudi res**
- Zaradi strahu pred ptičjo gripo posekali vsa drevesa okrog idrijskega gradu

Center za strupenost živega srebra

“Bles bu ta centar za ha ge, ka sma u Idarji z žium srjebram zastrupeni. Tuoja Hane bu pa direktorca!”

“Za kva ži le...!?”

“Kukar je paznam, ja tuoje babnca an sam živ strup!”

Izdaja: FMR - MEDIA založništvo, publikacije in promocija d.o.o.

Direktor: Vojko Božič

Glavni in odgovorni urednik: Filip Šemrl

Uredništvo: Arkova 43, 5280 Idrija, E-mail: fmr-media@fmr.si, tel: (05) 37 73 745, fax: (05) 37 22 515

Sodelavci: Marija Benčina, Vlada Eržen, Branko Govekar, Špela Hvalec, Niko Jereb, Janez Kavčič, Tjaša Kermavnar, Bojan Likar, Lista za občino Idrija, Dejan Novakovič, Polonca Pagon, Filip Šemrl, Polona Šemrl, Milanka Trušnovc, Anka Vončina, Branko Vončina

Fotografije: Niko Jereb, Milojka Magajne, Nejc Menard, Foto arhiv Mestnega muzeja Idrija, PD Cerkno, Danilo Sedej, Filip Šemrl, Polona Šemrl, Uroš Vončina

Oblikovna zasnova: Creatim Ržišnik & Perc

Jezikovni pregled: Nuša Radinja

Tajnica uredništva: Zdenka Čibej

Naklada: 7200 izvodov

Naročnina: Časopis je brezplačen

Priprava in tisk: Pagis d.o.o. Idrija

Distribucija: Pošta Slovenije

Časopis si lahko ogledate na spletni strani: www.fmr.si

Naslovnica: Glasbeni instrumenti

Foto: Polona Šemrl

In denar je tisti, ki svet vrti...

Da je denar tisti, ki svet vrti, poje Liza Minnelli v znani pesmi »Money makes the world go round« in morda zaradi melodije, morda pa tudi zaradi tiste čarobne besede DENAR, si jo včasih tudi sami radi popevamo, še zlasti refren »money, money, money...«.

Mrmramo jo tako bolj zase ali tudi na glas, da bi nas slišali in uslišali tisti, ki denar imajo, pa ga ne dajo oz. ga dajo nekaterim več, drugim manj, tretjim pa skoraj nič.

Ko je Damjan Krapš pred nekaj manj kot štirimi leti začel svoj županski mandat, je kaj kmalu začel sprva potihno, nato pa vse glasneje (saj možaka je nekaj skupaj in glas ima močan) prepevati omenjeni refren. Ne moremo reči, da ga ni bilo slišati do Ljubljane, in tudi tam, v samem slovenskem parlamentu so ga poslušale prav vse poslanske skupine in mu celo priznale, da poje s poslušom in da ve, kaj poje. A glej ga zlomka, poslušali so, naši poslanci, prisluhnil pa ne, kot da bi sami ne imeli posluha ali razumeli besedila.

Morda bo držalo, da besedila niso prebrali ali razumeli ministri in sam predsednik niti stare niti nove vlade, še bolj pa je verjetno res, da so prebrano predobro razumeli.

Tako so ugotovili, da idrijski župan upravičeno toži in ponavlja tisti znani vzklik iz priljubljene otroške risanke: »To je krivica!«

In kdor je bil pripravljen prebrati elaborat, ki ga je o krivici, kakršna se na podlagi financiranja lokalnih skupnosti po zdaj veljavnem zakonu o financiranju občin godi občini Idrija, pripravila občinska uprava, ter poslušati številne razlage in pojasnila o tem, je res lahko razumel. Le dobre volje, da bi za izboljšanje tega položaja kaj naredil, doslej ni pokazal še nihče.

Ker pa se beseda »elaborat« sliši strašno učeno in morda že zato marsikoga odvrne od tega, da bi zadevo sploh prebral, bi verjetno kazalo povsem preprosto povedati, za kaj pravzaprav gre.

Za razumevanje se je treba najprej postaviti v občino samo in spoznati tisto, zaradi česar je sicer lepa in zanimiva, hkrati pa jo prav to »tolče po glavi«, ko državni finančniki delijo proračunska sredstva. O zgodovini, lepotah, naravnem in kulturnem bogastvu, pa tudi o turističnih zanimivostih ne bi posebej govorili, delno zato, ker vse to dobro poznamo, delno pa zato,

ker v naši zgodbi vse to nima glavne vloge.

Za zgodbo pa so pomembne geografske danosti Idrije kot izrazito hribovite občine z gorsko-višinskimi območji. Zato je eden največjih problemov naselij v občini (na eni strani staro mesto, na drugi pa nekaj hitro urbaniziranih naselij) komunalna infrastruktura. Zaradi redke poseljenosti na podeželju in izjemno težavnega terena je potrebna nadpovprečen obseg cestnih povezav (občinske in nekategorizirane ceste). Problem raztresenih naselij (dolgih tudi več kot 10 km) so poleg cest še oskrba s pitno vodo, čiščenje odpadnih voda, ki še ni zagotovljeno povsod, in telefonske povezave. Posledica odrezanosti od večjih mest (slabe prometne povezave; praktično samo magistralna cesta »Keltika« v smeri jugovzhod-severozahod; proti jugu je pomembna prometna povezava z občino Ajdovščina, proti severovzhodu pa z občino Žiri) je, da je Idrija postala dokaj močno gravitacijsko, gospodarsko in kulturno središče celotnega »rovatarskega« območja. Nadaljnja značilnost območja je ekološka ogroženost – posledice večstoletnega rudarjenja, del občine je vodozbirno območje za idrijsko, ajdovsko, novogoriško, postojnsko in logaško občino. Središče občine, 500 let staro mesto Idrija, ki ga pestijo problemi vseh starih mest (promet, komunalna ureditev in zaradi pomanjkanja prostora zelo občutljivo urbanistično načrtovanje še preostalih zazidalnih območij), je le še fotografija, ki dopolnjuje osebno izkaznico podatkov o problemih.

Ob opisu Idrije v turističnih publikacijah popotnik morebiti ugotavlja, da je pri nas skoraj kot v raji in morda ima prav. Vendar pa ne gre pozabiti, da je bilo v raji prelepo in da je bil zato storjen izvorni greh, ki je to popolno idilo uničil in pahnil človeštvo v trd boj za preživetje. Če sledimo svetopisemskemu izročilu, je izvorni greh storila Vlada RS, ko je v zakonu o financiranju občin predpisala osnovno formulo financiranja občin, ki je za Idrijo prava kazen božja. Namesto da bi se udobno sprehajali po naši kotlini in okoliškem hribovju ter uživali sadove našega dela v močnih gospodarskih družbah, večino teh sadov v obliki dohodnine »popapca« država, saj nam jih le manjši del vrne v občinski proračun. Adam in Eva sta iz raja zbežala, ko sta ugotovila, da sta gola in bosa, Idrijčani (za zdaj in z nekaterimi izjemami) v Idriji ostajamo in vztrajamo, saj računamo na to, da bo »božje uho« – Vlada RS – le prisluhnila našim prošnjam, ki vse bolj preraščajo v zahteve.

Ker je razumevanje formule za izračun primerne porabe ključno, da bi lahko razumeli, zakaj se nam tako godi, je treba najprej vedeti, kaj primerna poraba sploh je. Čeprav se sliši zapleteno, je to preprosto toliko finančnih sredstev, kolikor naj bi jih zadoščalo za izvajanje vseh nalog občine, torej toliko denarja, kolikor naj bi ga župan in občinska uprava imela na voljo, da bi postorila vse tisto, kar jima zakon nalaga in kar občani potrebujejo – in imela bi »mir na občinski zemlji«. Idealno bi bilo, če bi za to zadoščali že lastni prihodki občine, a kot je idealnih stvari v stvarstvu bolj malo, tako so redke tudi občine, ki imajo dovolj lastnih sredstev. Tistim, ki z lastnimi prihodki ne dosegajo sredstev primerne porabe, je preostanek do te višine dolžna zagotoviti država s finančno izravnavo. Vse bi bilo lepo in prav, če bi bila formula za izračun primerne porabe taka, da bi vsem občinam zagotavljala enak položaj, vendar temu, žal, ni tako, čeprav obsega vse tiste dejavnike, ki so ugodni tudi za Idrijo.

Denar v občinsko malho prinaša:

- število prebivalstva – t. i. glavarina (znesek vsako leto posebej določi državni zbor; po formuli obsega 70 % sredstev, na preostalih 30 % pa vplivajo drugi dejavniki);
- delež populacije, mlajše od 15 let;
- delež populacije, starejše od 65 let;
- dolžina lokalnih cest;

- površina;
- dodatek na sedež upravne enote ter
- dodatek na mestno občino.

Formula torej vsebuje vse tiste dejavnike, ki so za Idrijo ugodni, to pa še zlasti velja za dolžino lokalnih cest in površino ter za dodatek za sedež upravne enote. Prav nič bi sicer ne bilo narobe, če bi nas bilo v tem našem rajju nekaj več, še manj pa bi grešili, če bi nekoliko bolj »grešili« in pridelali večji odstotek populacije, mlajše od 15 let. Torej – žene in mošje, množite se in napolnite nam to Idrijo, ne toliko zaradi proračunskega denarja, veliko bolj zato, da bo tu veselo in živahno, kot je lahko le tam, kjer je slišati otroški smeh. Grešili pa trdi ne bi, če bi namesto delitve občine z vsemi močmi podprli pridobitev statusa mestne občine, saj bi Idriji tudi ta prinesel kak dodaten evro (dokler je proračun tolarški, se nam to gotovo še ne more zgoditi) v občinski proračun.

Taka formula bi na splošno gledano torej morala biti ugodna tudi za občino Idrija, saj v njej ni ničesar, kar bi ne bilo dobro za nas. To je sicer res, še bolj pa drži, da je za nas izjemno slabo, da v tej čarobni formuli manjka tisto, kar bi v njej moralo biti, da bi bila za nas res magična.

Če bi bila Slovenija ena sama ravan, enakomerno poseljena in posejana z urbaniimi središči, bi bil izračun enako dober za vse občine in vsi bi kar dobro shajali.

Dejstvo pa je, da je naša država geografsko razgibana, naš mali idrijski raj pa je pravi vzorčni primerek te razgibanosti. Že z geografskega vidika je teren zahteven, zaradi zvestobe naših občanov svojim koreninam pa je poselitev razpršena po celotnem območju, celo tam, kjer človek potrebuje posebno voljo in pogum, pa še dobršno mero inovativnosti in prilagodljivosti, da lahko preživi, na primer ponekod v Masorah.

Razpršena poselitev po prostoru z nekaj večjimi ali manjšimi središči je sicer razlog, da je naš prostor lep in prijeten, saj srečuješ življenje na vsakem koraku, na vsakem gričku in za vsakim ovinkom, hkrati pa zahteva vzpostavitev zahtevne infrastrukture (cestne, komunalne, telefonske ...) in njeno nenehno vzdrževanje. Že brez visoke matematike je lahko jasno, da so to veliki finančni zalogaji, veliko večji kot v tistih občinah, v katerih je ta infrastruktura osredotočena le v nekaj urbanih centrih, med njimi pa je več ali manj neposeljen prostor, ki ne potrebuje take opreme zemljišča.

Problem je v tem, da je po formuli izračunan pripadajoči znesek primerne porabe za osebo na enoto površine za prazen, neposeljen prostor, ki te nič ne stane, enak, kot za gosto poseljen prostor, ki ti povzroča stroške. So pa stroški tega prostora še vedno manjši kot na redko poseljenem prostoru, ki te stane največ. Če je na določeni površini veliko število ljudi, so stroški na osebo seveda občutno nižji, kot če je na tej površini malo ljudi, kljub temu pa formula v obeh primerih priznava enak znesek. Če to ilustriramo na zemljevidu naše kokoške, to pomeni, da dobi lokalna skupnost za km² Triglavskega pogorja enak znesek denarja kot za km² prostora v Ljubljani in v Idriji, le da so stroški za urejanje in vzdrževanje km² na teh treh lokacijah zelo zelo različni. V najslabšem položaju je prav tista občina, ki mora skrbeti za razpršeno poseljen prostor, ki je najdražji, in v našem primeru je to Idrija.

Poleg tega, da nas tepe dejstvo, da imamo razpršeno prebivalstvo na geografsko zahtevnem prostoru, v formuli tudi ni sredstev za zimsko službo, ki resda skopnijo kot lanski sneg, od njih pa tudi ni nikakršne trajne koristi. Za to dejavnost Idrija dobi enako nič denarja kot recimo občina Izola, le da ga ta tudi nič ne porabi, idrijski proračun pa povprečna zima osuši kar za 70 mio sit, taka, kakršna je bila letošnja, pa je proračunsko blagajno curkoma izpraznila za več kot 150 mio sit. Prav tako v izračunu ni primerno upoštevana poraba tistega denarja, ki ga morajo občine, kakršna je naša, tj. tiste, ki so zaradi svojega geografskega položaja bolj izpostavljene naravnim nesrečam, nameniti za sanacijo posledic plazov, neurij, suše, toče in podobnih pojavov, s katerimi nam narava vse pogosteje ponagaja v zahvalo, ker smo do nje tako prijazni. Med te sodi

Zaradi nerazumevanja države ne zaradi slabe ceste skozi Zalo ne pride denar v Idrijo

fš

tudi Zadložanom dobro znani majski hrošč, ki je za ljubljanske birokrate tako eksotično bitje, da v formuli ne obstaja niti kot neznanka. Ker je, kot smo ugotovili, teh neznank v izračunu še nekaj, je Idrija vsako leto prikrajšana za približno 500 mio sit, torej od leta 1999, odkar ta sistem velja, če zaokrožimo, za več kot 3 milijarde sit. To pa je že več, kot je v občinski blagajni denarja za letos!

Tako preprosta je ta matematika in da jo razumemo, ni treba biti niti fakultetno izobražen, še manj minister ali poslanec. Še bolj preprosto jo je razumeti ob dejstvu, da izračun prav tako ne upošteva potreb naših malčkov, ki pač ne živijo na pragu ustanov, v katerih si nabirajo znanje, da bodo nekoč tudi oni lahko razumeli to, o čemer tukaj pišemo. Za graditev teh ustanov država »bogatom« občinam (med katerimi je – kakšna parodija! – tudi Idrija) nameni le 10 % sredstev, potrebnih za naložbo, revnejšim pa tudi do 70 %. V te hrame učenosti je mladež treba pripeljati, in to ne le od blizu, ampak tudi od precej daleč, še od najdlje pa samo po enega ali dva učenca. Te ogroža še medvedja zverina, zato je skrb za dodatno varnost teh otrok dodaten strošek. Vse to torej stane, in to vse več, saj naftni šejki neusmiljeno zvišujejo ceno črnega zlata – oni pač ne vedo, da to vpliva na stroške šolanja deklice iz Kanjega Dola ali dečka iz Idrijskih Krnic v neki državi, za katero verjetno sploh še nikoli niti slišali niso. Pa tudi če bi, to dejstva ne bi spremenilo, kot se ne spremeni niti sistem financiranja občin, čeprav oblast v Ljubljani ve za Idrijo in je o njej že veliko slišala.

Marsikaj od slišanege je država tudi koristno uporabila za svojo čast in slavo, ne glede na to, ali gre za tisto, kar so naši predniki ustvarjali v polstoletni zgodovini, ali za to, kar tu ustvarjamo dandanes. Oblasti vseh držav, ki smo jim pripadali, so bile na Idrijo ponosne in so se hvalile z njenimi dosežki, predvsem pa so prav vse, vključno z najnovejšo, imele veliko koristi od našega uspešnega gospodarstva, celo več, kot bi bilo morda pošteno in prav.

Zato pa bi bilo prav in pošteno, da nam oblast končno prisluhne in vendarle da tisto, kar nam pripada. Veseli bomo, če bo temu tako, kot je bil najbrž vesel tisti revež, za katerega arabski pregovor pravi, da mu je bog naredil veselje s tem, da mu je njegovega osla najprej skrtil, nato pa mu ga je pomagal najti. Upamo, da bo tudi nam država čim prej naredila veselje s tem, da nam bo odprla pot do tistih sredstev, ki jih doslej skrbno varuje pred nami.

Morda bomo vpijoči v tej kotlini uslišani tako, kot je bil nekoč davno uslišan glas vpijočega v puščavi. Od takrat se je svet nešteto krat zavrtel, se vrtil in se bo še naprej vrtel, če že ne v ritmu skladbe »Money makes the world go round«, pa vsaj ob spremljavi njenega refrena »money, money, money ...«

Marija Benčina

Obisk vlade v idrijski občini

V okviru obiska Vlade RS na Severnem Primorskem se je torek, 18., in v sredo, 19. aprila, nekaj njenih predstavnikov mudilo na delovnem obisku v Idriji.

Posebej živahno je bilo v torek, ko so ministri drug za drugim spoznavali našo keltiko, nato pa še Idrijo in njeno uspešno gospodarstvo, pa tudi probleme, s katerimi smo jih seznanili kljub njihovem tako rekoč »mimohodnemu« bivanju pri nas.

Vrata so se najprej odprla pravosodnemu ministru dr. Lovru Šturmu, ki ga je v zgodnjih popoldanskih urah v prostorih Okrajnega sodišča Idrija prijazno sprejela predsednica Julijana Mlakar. Verjetno je bil zadovoljen, ker idrijsko sodišče nima težav s sodnimi zaostan ki, gotovo pa se je nekoliko zamislil ob prostorskih razmerah, čeprav so se te po manjših prenovah v zadnjem letu vendarle izboljšale. Preden se je poslovil od občinske stavbe, se je samo nadstropje nižje pomudil še na kratkem sprejemu pri županu Damjanu Krapšu, ki ga je opozoril na pomanjkljivo zakonodajo na področju ukrepanja v zvezi s propadajočimi nevarnimi objekti ter na potrebo po ureditvi nekaterih skupnih prostorov in dostopa za invalide v občinsko stavbo, saj bo to izvedljivo le s sodelovanjem vseh treh njenih uporabnikov.

Družba Kolektor je bila pozno popoldne gostiteljica predsednika Vlade RS Janeza Janše in ministra za gospodarstvo mag. Andreja Vizjaka. Predsednik uprave Stojan Petrič in vodstvo družbe sta jima

predstavila poslovanje tega uspešnega podjetja, idrijski župan pa je gosta ob tej priložnosti seznanil z aktualno problematiko občine Idrija, še posebej s cestno in tisto, k reševanju katere lahko poleg premiera pripomore zlasti minister za gospodarstvo. Ta se nanaša predvsem na izplačilo rudarske škode, ki bi nekaj pomenila le, če bi bila izplačana v zelo kratkem časovnem obdobju, ter na prenos rudniških zemljišč in stanovanj na Občino Idrija. Mag. Vizjaka so seznanili tudi s potrebo tukajšnjega drobnega gospodarstva, da bi zgradili vsaj eno ali dve obrtni coni. Ker v njegov resor sodi tudi turizem, so mu predstavili še nujnost ureditve kolesarske poti od Idrije do Želina. Ta bi namreč omogočala varno vožnjo, poleg tega pa bi tudi bolj povezala Idrijo in Sp. Idrijo.

Minister za okolje in prostor Janez Podobnik je pod večer skupaj z idrijskim županom Damjanom Krapšem in predsednikom uprave Stanovanjskega sklada RS Primožem Pircem slovesno podelil ključ primim najemnikom neprofitnih stanovanj v novem stanovanjsko-poslovnem objektu v Ulici sv. Barbare 8, ki v veliko zadovoljstvo vseh omogoča primerne življenjske razmere tudi za številčnejše družine. Tako minister kot predsednik uprave SSRS sta izrazila pripravljenost za sodelovanje pri graditvi takih objektov tudi v prihodnje. Ker se je ministru že mudilo naprej proti Vipavi, smo mu nekaj problemov podtaknili še v pisni obliki. Med drugim je s seboj odnesel tudi naš predlog, da bi njegovo ministrstvo s sprejetjem državnega lokacijskega načrta za historično mestno jedro omogočilo nadaljnjo revitalizacijo tega območja, pa tudi problematiko krajinskega parka Zgornja Idrija, ki nujno potrebuje upravljavca. Glede na to, da je lastnik 90 % zemljišč parka država, upravičeno pričakujemo, da ga bo financiral državni proračun. Priloženi so bili tudi predlogi za graditev novih stavb, in sicer na lokaciji starega poslojja zdravstvenega doma in v Rožni 15, ter skupen projekt posoških občin glede varovanja povodja reke Soče. Medtem ko so najemniki v svojih novih stanovanjih že lahko kovali nove načrte, je župan pohitel čez cesto v občinsko sejno sobo in tam pričakal ministra za promet, mag. Janeza Božiča. V dve uri trajajočem delovnem pogovoru o cestni problematiki in še posebej o občutljivem vprašanju uvrstitve naše keltike kot enega od krakov četrte razvoje osi Y med prednostne projekte v Nacionalnem programu posodobitve državne cestne mreže ter čimprejšnje sanacije njenega odseka po Zali so ministru izčrpno predstavili vse probleme na tem področju, še zlasti tiste, ki so za Idrijo specifični. S predstavitvijo neustrezne vključitve cest v izračun primerne porabe, pri kateri je pomembna le dolžina lokalnih cest, ne pa tudi javnih poti, poleg tega pa ne upošteva geografskih razmer, nujnosti prometne povezave razpršenega prebivalstva s centri, še manj pa stroškov, ki jih na cestah povzročajo neurja, plazovi

in zima, so ministra skušali prepričati, da bi ob sprejemanju novega zakona o financiranju občin skušal vplivati na vključitev teh posebnosti pri delitvi državnega denarja občinam. Da bi zagotovili dostojne cestne povezave podeželja z večjimi centri in mestom, zlasti vpadnic iz Vojskega, iz smeri Gore - Dole, Idrijskih Krnic ter Ledin, so nujna večja državna sredstva za ta namen. Prav tako so nujna sredstva za sanacijo ceste Godovič - Col, za predor v Godoviču in ureditev Zagodove rajde. Na ministrova ušesa je bila naslovljena tudi naša želja, da bi čim prej dokončno asfaltirali cesto Kanomlja - Oblakov Vrh, o sodelovanju lokalnih skupnosti tega območja pa se je lahko prepričal ob predstavitvi skupnega projekta šestih občin povodja reke Soče o reševanju problematike cest na tem območju. Predsednik uprave Kolektor Group Stojan Petrič je poudaril izjemen pomen ustreznih prometnih povezav za uspešnost gospodarstva, ki državi prek davkov odvaja precejšnja sredstva. Da je zagotavljanje pravočasnih prevozov izjemno težavno, je potrdil tudi eden naših najpomembnejših prevoznikov Pavel Brus. Poslanec Samo Bevk je opozoril na nujnost vključitve našega kraka keltike v državni investicijski program, Viktorija Gorjup pa je z ugotovitvijo, da črko Y vedno napišemo v celoti, povsem jasno izrazila, kaj Idrija pričakuje od ministra. Priznati je treba, da je mag. Božič pazljivo prisluhnil našim problemom in pokazal tudi razumevanje zanje. Ob tem je obljubil, da bo naša pobuda glede keltike vključena v vse državne programe, če pa bo tudi ukrepal, bomo sproti ugotavljali sami, ko se bomo iz Idrije podajali v širni svet.

V sredo, 19. aprila, je načelnik Upravne enote Idrija Miran Vončina državnega sekretarja z Ministrstva za pravosodje Roberta Marolta seznanil z reševanjem denacionalizacijskih zahtev. Od teh jih na epilog čaka le še pet, pa tudi te so že delno rešene. Hkrati je gostom predstavil tudi prepotrebno ureditev skupnih prostorov v občinski stavbi, saj bo država v prihodnjih dveh letih morala del sredstev predvideti tudi za to.

Grajski prostori so ponudili gostoljubje ministru za kulturo dr.

Vasku Simonitiju in direktorju Direktorata za kulturno dediščino dr. Damjanu Prelovšku. Tam sta jima namreč direktorici Mestnega muzeja Idrija Ivana Leskovec ter Mestne knjižnice in čitalnice Idrija Milanka Trušnovec predstavili muzejsko in knjižnično dejavnost v občini ter tako njiju kot tudi župana seznanili s težavami, ki zaradi neurejenih razmerij z Občino Cerkno pestijo oba javna zavoda. Dlje ko se vlečejo dogovori, večja je finančna škoda obeh zavodov, in ker dogovora še ni slutiti, lahko normalno in zakonito stanje vzpostavi le Ministrstvo za kulturo. Gostitelji so gosta ob slovesu pospremili prek prenovljenega idrijskega mestnega trga. Ob tej priložnosti jima je arhitekt Marko Lavrenčič predstavil tudi načrtovano ureditev celotnega starega mestnega jedra Idrije, vključno s Filmskim gledališčem, za katerega po ministrovih besedah obstaja na podlagi dobro pripravljenih projektov veliko možnosti za pridobitev evropskih sredstev.

Državna sekretarka na Ministrstvu za šolstvo in šport dr. Magdalena Šverc ter vodja Službe za investicije Emanuel Čerček sta v sredo popoldne obiskala Gimnazijo Jurija Vege. V pogovoru z ravnateljem Borutom Hvalcem, pomočnico Karmen Vidmar ter vodjo čipkarske šole Metko Fortuna so osrednjo pozornost namenili problematiki čipkarske šole, seznanili pa ju tudi s tehnično izvedbo prenove gimnazijske stavbe. Iz dijaških klopi sta se gosta preselila k najmlajšim v idrijski vrtec. Ravnateljica Silva Križič in Maja Majnik iz občinske uprave sta ju seznanili zlasti s prepotrebno prenovo vrtca v Arkovi ulici, v katerem so ugotovili čezmerno sevanje radona.

Kar nekaj ministrov in drugih visokih državnih uradnikov je torej v teh dneh za kratek čas obiskalo Idrijo. Ker pa njihovi obiski res niso trajali dolgo in ker tudi ni bilo vseh, smo idrijske probleme in težave gostom »podarili« tudi v pisni obliki, tako da so na pot proti Ljubljani ponesli vsak svojo mapo – ministri tanjše, premier pa dokaj zajetno, saj njena vsebina opozarja na vse ta hip najbolj žgoče probleme, poleg omenjenih še zlasti na neustrezno financiranje občin ter na pridobitev statusa mestne občine. Prav za vsakega resornega ministra jih je nekaj. Tisti, ki so se ta dva dneva mudili v Idriji, so svoje slišali in gradivo dobili, preostalim pa smo ga tudi že posredovali. Vsem bo verjetno še najbolj zaleglo, če jim jih bo na srce položil prvi med njimi, gospod Janez Janša. On sam bo lahko dal zgled in jih za začetek prepričal, naj znižajo merilo števila prebivalcev, potrebnih za pridobitev statusa mestne občine, tako da ga bo izpolnila tudi naša občina. Povedali smo mu, da je Idrija v preteklosti že bila mestna občina in da si glede na svojo zgodovino, zdajšnje uspešno gospodarstvo in izpolnjevanje vseh drugih veljavnih meril, ta status zasluži tudi dandanes. ♦

Marija Benčina

Lista za občino Idrija – izpolnjena predvolilna zagotovila

Ko smo pred natanko štirimi leti, potem ko je postalo jasno, da si z obstoječimi političnimi strankami ter z njihovo kadrovsko in programsko ponudbo na občinski ravni nimamo kaj pomagati, ustanovili civilno družbeno gibanje LISTA ZA OBČINO IDRİJA, smo zelo dobro vedeli, da občina Idrija potrebuje nov razvojni zagon in nov način upravljanja. Dotedanje birokratsko jamranje in samozadovoljnost naj bi zamenjalo poslovno vodenje, tako, kot že leta daje odlične rezultate v občinskem gospodarstvu. In smo se odločili, da bomo naše cilje preverili na volitvah.

Ponudili smo vam (občanom in volivcem) kakovostno kadrovsko in programsko alternativo in vi ste jo sprejeli. Za župana je bil izvoljen g. Damjan Krapš, v občinski svet smo bili (kljub volilni zakonodaji, ki daje izrazito prednost političnim strankam) izvoljeni trije predstavniki Liste. Program LISTE ZA OBČINO IDRİJA je postal temelj nove koalicije, ki se je oblikovala po volitvah.

Na hitro pogledimo, katere so bile pglavitne postavke programa razvoja občine, ki ga je predlagala Lista za občino Idrija:

- na področju šolstva zgraditev osnovne šole v Godoviču, obnova Gimnazije Jurija Vege v Idriji z novo telovadnico, razširitev osnovne šole v Črnem Vrhu ter vzdrževalna dela na poslopih preostalih osnovnih šol;
- na področju otroškega varstva graditev novega vrtca v Arkovi ulici v Idriji;
- na področju kulture obnova strehe na gradu Gewerkenegg, projekti za ureditev starega mestnega jedra Idrije, projekti za obnovo Mestnega gledališča, obnova strojnice v Inzaghijevem jašku;
- na področju športa obnova mestnega stadiona v Idriji in nogometnega igrišča v Godoviču, zgraditev štiristeznega pokritega balinišča pri Likarci;
- ureditev Mestnega trga v Idriji ter razširitev parkirnih površin v Barbarah;
- novo poslopje pošte v Idriji;
- zgraditev novih neprofitnih stanovanj v mestu Idrija;
- občutno izboljšanje trgovske ponudbe v občini Idrija (Mercator Likarca, obnova Mercatorjeve blagovnice v Idriji, TUŠ Likarca, diskont Eurospin Mokraška vas, VELE drogerija v stari-novi pošti v Idriji);
- na področju komunalne infrastrukture globinske vrtine za oskrbo z vodo v Sp. Idriji in Idrijski Beli s pripravo projektov za vodovod Idrijska Bela–Spodnja Idrija, zgraditev vodovoda in kanalizacije s čistilno napravo v Sp. Idriji, končanje čistilne naprave v Idriji, zgraditev vodovoda za Zadlog in Idrijski Log ter vodovoda Ravenovše na Vojskem; rekonstrukcija stopnišča do cerkve in pokopališča v Sp. Idriji, urejanje pokopališč v Idriji, Sp. Idriji in Doleh, zgraditev vodovoda do industrijske

cone v Godoviču, ureditev prireditvenega prostora Pancale v Idrijskih Krnicah, začetek sanacije odlagališča odpadkov Raskovc v Doleh, ureditev javne razsvetljave v Kanomlji; plinovodno omrežje v Idriji, krajevno kabelsko omrežje (TV) v Idriji;

- na področju državne cestne infrastrukture je bila lani končana rekonstrukcija križišča Likarca, še letos pa bo končna tudi rekonstrukcija Zagodove »rajde« v Idriji ter predora v Godoviču, obnovljena in asfaltirana je cesta v Kanomlji, cesta v Zali pa je razširjena;
- na področju lokalne cestne mreže so bile rekonstruirane in asfaltirane ceste v Čekovniku, Ledinah, Črnem Vrhu, Zadlogu, Sp. Idriji, Godoviču, Krnicah, Masorah, Doleh in Zavrattu;
- na področju civilne zaščite in požarne varnosti je bil zgrajen prizidek h Gasilskemu domu v Idrijskih Krnicah, pripravljeni pa so tudi načrti za graditev novega Gasilskega doma na Vojskem,
- izdelani so bili številni projekti za zgraditev vodovodov, ureditev kanalizacije in elektrifikacije, ureditev vaških jeder in drugega v Sp. Idriji, Godoviču, Črnem Vrhu, Zavrattu, Ledinah, Krnicah in Masorah;
- podpirali smo društva in civilna družbena združenja.

Štiriletni mandat se izteka. LISTA ZA OBČINO IDRİJA je s svojim županom izpolnila tako rekoč vsa predvolilna zagotovila (nekateri projekti bodo izvedeni še do konca tega leta), izjema je samo zgraditev garažne hiše. Pred volitvami so vsi konkurenti, tj. politične stranke, tudi ob podpori nekaterih medijev, z ironičnimi nasmehi komentirali naša zagotovila, dandanes pa prav ti kritizirajo dejstvo, da smo jih izpolnili. Cilj LISTE ZA OBČINO IDRİJA pa ostaja še naprej enak: narediti to občino prijazno tako za njene prebivalce kot za njene obiskovalce.

Če je večstrankarski sistem na ravni države temelj demokracije, pa v lokalnih skupnostih ni prostora za strankarske razprtije. Že tako nas je malo, moči je treba združevati, v državi pa iskati vsakokratne partnerje. Politična ali ideološka ekskluzivnost je privilegij, ki si ga na občinski ravni, zlasti v takih občinah, kot je idrijska, ne moremo privoščiti. Zato bo LISTA ZA OBČINO IDRİJA tudi na letošnjih lokalnih volitvah ponudila konkreten program in preverjeno dobre kandidate. Vabimo občane, da nam prisluhnejo, ko bomo v prihodnjih mesecih podrobno predstavljali našo volilno ponudbo.

Predstavnik ene izmed velikih političnih strank je na prejšnji seji idrijskega občinskega sveta izjavil, da se za njegovo stranko predvolilna kampanja začne takoj po končanih volitvah. Naš pristop je drugačen: v obdobju med volitvami moramo tisti, ki smo bili izvoljeni, delati za dobro skupnosti in ne »afn guncat«, kot bi rekel prvi predsednik slovenskega parlamenta dr. France Bučar. ◀

Lista za občino Idrija

Spodnja Idrija ne bo nova občina

Volilci v krajevnih skupnostih Krnice - Masore, Ledine, Kanomlja in Spodnja Idrija so se s 54,7 odstotki glasov proti ustanovitvi občine Spodnja Idrija odločili za ohranitev idrijske občine v zdajšnjih mejah. Komisija, ki je dvanajst let oziroma že tri mandate vodila projekt nove občine Spodnja Idrija, je na poizvedovalnem referendumu prvič lahko ugotovila, kakšna je volja »ljudstva«, saj so razdelitev idrijske občine na dve občini doslej obravnavali zgolj menedžersko. Čeprav so spremembe dobrodošle, so se volilci ob izrekanju ZA ali PROTI zavedali, da občina ni samo menedžerski projekt, ampak tudi politika, večplastnost življenja, ki se ne meri samo z metri asfalta in vodovodnih cevi. V izjavah vpletenih – na zborih krajanov so se namreč soočali člani komisije kot zagovorniki in idrijska

občinska uprava kot nasprotnik delitve – je bilo po objavi rezultatov poizvedovalnega referenduma že slišati umirjene tone. Predsednik komisije za oblikovanje nove občine Spodnja Idrija Slavijo Hladnik je povedal, da bo volilni rezultat uporaben za pripravo na jesenske lokalne volitve, idrijski župan Damjan Krapš pa je menil, da je treba pozabiti vse, kar je bilo izrečenega v tokratni referendumski kampanji, saj bi bilo vse to, če je že bilo potrebno, treba razčiščevati na sejah občinskega sveta. Zdaj se je treba osredotočiti predvsem na jutrišnji dan ter s skupnimi prizadevanji uresničiti idejo o oblikovanju mestne občine Idrija, saj bi v tem primeru dobili tudi več denarja. Prav pomanjkanje sredstev za komunalne naložbe je bilo tudi največje jabolko spora in povod za načrtovano spodnjeidrijsko samostojnost

Kakšen bo nov dom upokojujencev v Idriji?

V Idriji že nekaj let načrtujejo zidavo novega doma upokojujencev, pri tem pa nimajo najbolj srečne roke, saj naložbe še niso uresničili. Začetek graditve je predviden šele čez dve leti. Kljub temu pa je Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve prek Arhitekturne zbornice poskrbelo za natečaj za najprimernejšo arhitekturno rešitev, njegovi rezultati pa so bili vsem, ki jih je to zanimalo, na ogled v prostorih magazina. Videti je bilo mogoče vrhunske dosežke slovenske arhitekturne stroke, ki bodo omogočili vsestransko nadomestilo obstoječega doma upokojujencev, saj ta nikakor ne ustreza več zdajšnjim merilom institucionalnega varstva, je na predstavitvi idejnih projektov poudaril župan Damjan Krapš. Direktor ustanove, ki novo stavbo tako rekoč krvavo potrebuje, Samo Beričič pa je dodal, da objekt, ko bo zgrajen, ne bo samo novost na področju institucionalnega varstva na Idrijskem, ampak bo tudi srce skrbi za starejše, tako da bodo v njem lahko zavetje našli vsi, ki potrebujejo pomoč. Dr. Janez Lajovec, predsednik žirije, je polaskal skupini, ki je zmagala na natečaju, in poudaril, da njena zamisel vsebuje vse, kar so investitorji od nje pričakovali. Kot je dodal, je odločitev o odstranitvi starega in zgraditvi novega doma upokojujencev po zamislih nagrajenih arhitektov pravilna. Po njegovih besedah je novi dom urbanistično zelo dobro »položen«, je primerno odmaknjen od Arkove ulice ob farni cerkvi, daje vtis prostornosti in v resnici tak tudi je, saj ima v pritličju številne čudovite prostore, iz vseh sob pa je lep

razgled, seveda na račun enostranskega hodnika, na katerega nasprotni strani so dnevni prostori. Ob tej priložnosti dr. Lajovec ni pozabil poudariti, da so Idrijo dobesedno prerodili obnoveni posegi v središču mesta v zadnjih letih. Ker so se graditve doma upokojujencev lotili s prav tako vnemo kot obnove mestnega trga, jim bo to gotovo uspelo. Idrija postaja zelo ljubko mesto, tako da ga lahko postavimo ob bok kateremu koli srednjeevropskemu mestu, ki so po svetu znana kot ambientalno najbolj prisrčna središča sveta.

Črnovrški pevci v Berlinu

Na dveh koncertih v berlinski stolnici je v soboto, 22. aprila, zažnela pesem Mešanega pevskega zbora dr. Frančiška Lampeta iz Črnega Vrha nad Idrijo. Za ta pevski zbor, ki deluje že trideset let, je bilo to tretje gostovanje na tujem. Pred tem so njegovi člani peli že na Dunaju in v Rimu, zadnji dve leti pa nastopajo tudi na reviji Primorska poje. Tokrat se je v Berlin odpravilo 50 pevk in pevcev sicer 57-članskega zbora, ki smo ga v naš fotografski objektiv ujeli pred odhodom. Potovanje črnovrških pevcev v nemško prestolnico je med drugim gmotno podprl tudi vladni Urad za Slovence po svetu. Med obiskom je pevcem znamenitosti Berlina razkazala dr. Silvija Kavčič, hčerka črnovrškega rojaka, ki je dolga leta služboval v Essnu. Občinstvo je na enem od koncertov nagovoril tudi idrijski podžupan Jože Kenk, direktor družbe Ydria Motors Jošt Rupnik pa je poskrbel, da so se na poti domov ustavili tudi v Landshutu, kjer je sedež podjetja m.v.l., ki je stooštotni lastnik podjetja v Podskrajniku, v katerem je zaposlenih veliko črnovršcev.

Filip Šemrl

Grüss an Idria ali kako Idrija dobi čisto svoj Marsch für die Militärmusik

Idria, 1896

To leto se v Idriji ni dogajalo nič ... usodnega. Kot že kakšno leto prej in pozneje ne. Do 3. julija je mestu še županoval Franc Didič – posestnik, gostilničar, tapetnik, za njim pa je županske insignije prevzel Dragotin Lapajne, ki je dogradil mestno hišo, realčno poslopje in vodovod Lačna voda. En stot živega srebra je stal natanko 216 goldinarjev. V mestu je bilo približno 435 hiš in 4906 prebivalcev. 9. februarja 1896 so člani domačega dramatičnega društva odigrali igro Blaznica v prvem nadstropju. Predstojnik rudnika je postal Josip Čermak, ki je zgodovinarja Mihaela Arka, ko je hotel pomnožiti in preustrojiti cerkveni pevski zbor, začudeno pogledal rekoč: »Sie wollen aus Idria etwas machen?« A mu je vseeno dovolil.

Laibach, 1896

Župan Ljubljane je postal znameniti Ivan Hribar. Obetala se je popotresna obnova mesta in izgradnja kanalizacijskega in vodovodnega sistema. V salonu hotela Pri Maliču (na prostoru današnje Name) so predvajali prve filme. V Ljubljani je 2. septembra umrl skladatelj in glasbeni učitelj Leopold Cvek, sicer rojen v Idriji, kjer je dobil tudi prve glasbene nauke pri organistu Viktorinu Kobalu, ki ga je poučeval flavto, violino in orgle. In ... v mestu se je znašel mož po imenu Anton Kaufmann. Kdo je bil, kaj je bil in kaj je počel v Ljubljani? Se še ne ve. Za njim pa je ostala vsaj ena sled ...

Godbeniki vadijo koračnico Pozdrav Idriji

fš

Laibach, am 6. mai 1896

... in to je pustil Idriji. Pred skoraj natanko 110 leti ga je malo rudarsko mesto z nečim zastрупilo do te mere, da mu je posvetil koračnico Grüss an Idria – Pozdrav Idriji, jo datiral na 6. maj 1896 in si jo zamislil v izvedbi vojaške godbe.

Idria, maj 2006

Nekaj dni manj kot 110 let kasneje se v arhivu Godbenega društva rudarjev Idrija zgodi veliko odkritje. Dirigent 34 let stare godbe, Domen Prezelj, najde ... originalne zapise tega marša, izpisane s črnilom, na roko in opremljene z vodnim žigom. Original celotne partiture se je enkrat po svojem nastanku uspel osvoboditi idrijskega arhivskega prahu in se izgubiti v vsemirju, tako da so od njega ostale samo fotokopije. Originalni parti za posamezne inštrumente pa so se srečno znašli v rokah muzika in muzikologa Domna Prezljaja, ki jih je nato zagnano, predano in s pretanjenim poslušanjem revidiral. Naredil je novo instrumentacijo, orkestracijo in notografijo, kajti leta 1896 so v vojaški bandi trobili v neke tako eksotične inštrumente – bas trobento, es bas, evfonij in piccolo, seveda uglašeni na des –, da je moral njihove štíme dodeliti današnjim trobentam, pozavnam, hornom in piccolu, seveda uglašnemu na c.

Za gospoda Skrivnostnega Antona Kaufmanna, ki mu bomo nekoč mogoče sledili v dunajski vojni arhiv in mogoče potrdili domnevo, da je bil vojaški godbenik, ki je v Ljubljani deloval v okviru pešpolka št. 27, gospod danes še ne skrivnostni kapelnik Domen Prezelj pravi, da je izjemno dobro obvladoval kompozicijsko tehniko. Tako v uvodu zazveni motiv današnje himne Slovenske vojske Naprej, zastava slave, ki jo je leta 1860 uglašil Davorin Jenko, nadaljevanje pa zvesto sledi koračniški shemi in uspe ujeti ljudski tridesetoaprilski in prvomajski proletarski duh.

Znakci, znamenja in oznake, ki so na note pripisani s svinčnikom, pričajo o tem, da skladba 30. aprila 2006 ne bo zaigrana prvič, a lahko ponosno rečemo: maj 2006 postavlja Godbenemu društvu rudarjev Idrija ob Štruclovo himno Hidria (iz leta 2004) še en glasbeni spomenik – z gmotno-moralno

Faksimile koračnice, katere original bo odslej hranil NUK

pomočjo Rudnika živega srebra Idrija v zapiranju in njegovega direktorja Marka Cigaleta, ki v nasprotju s svojim daljnim rudniškim predhodnikom Čermakom ni podvomil v smiselnost in poslanstvo idrijske glasbene kulture, bo zaživel založeni, skoraj izgubljeni, a vendar najdeni Kaufmann-Prezljev Pozdrav Idriji, ki bo v bodoče gotovo oplemenitil še marsikakšno poulično pleh-parado. Predvsem pa na budnicah s koračnicami ne bomo več po desetkrat pozdravljali samo Korotana, Gorenjske, Rogle ter Slovencev in Moje domovine nasploh, ampak z velikim zanosom tudi svoje ljubko mesto. To je dobilo svojo čisto prvo himno. Dokler se ne najde še kakšna bolj prva ... živel (prvi) maj! ◀

Milanka Trušnovc

Avtomatizacija

**višja učinkovitost
nižji stroški**

Nudimo celovite rešitve sistemov za vodenje strojev, naprav in procesov za:

- strojegradnjo,
- komunalno infrastrukturo,
- inteligentne zgradbe,
- energetiko,
- oskrbo z energenti,
- prehrambeno industrijo,
- farmacevtsko industrijo in
- metalurgijo.

KOLEKTORGROUP

SYNATEC

Synatec d.o.o., Vojkova ul. 8b, SI-5280 Idrija, Slovenija
tel.: +386 (0)5 372 06 50, faks: +386 (0)5 372 06 60, el. naslov: info@synatec.si, www.synatec.si

Februar 2006

4. februar – Poklicno gasilsko društvo iz Idrije, ki šteje 65 operativnih članov, največ v zgodovini društva, je na rednem letnem občnem zboru pregledalo svoje delo v minulem letu. Člani so izvedli 20 tehničnih reševanj in pogasili 16 požarov, osemkrat so pomagali odpravljati tudi posledice prometnih nesreč. Skupaj so lani opravili 64 intervencij. Še posebej so se potrudili pri usposabljanju nove gasilske desetine na Vojskem.

5. februar – V Smučarskem centru Cerkljano so se zbrali starosvetni smučarji. Gostitelji, sekcija smučarjev po starem pri TD iz bližnjih Dolenjih Novakov, so ob tej priložnosti spet predstavili tako imenovano lok smučko.

8. februar – Hidrijska družba Rotomatika je razglasila inovatorje leta 2005. Lani je 122 inovatorjev podalo 198 inovativnih predlogov oziroma kar 70 več kot predlani. Glede na število zaposlenih v Rotomatiki je povprečno vsak peti posredoval kakšen koristen predlog, v njeni poslovni enoti Rotomatika Fans pa kar vsak drugi.

9. februar – Idrijski občinski svet je v prvi obravnavi razpravljalo o odloku o letošnjem proračunu občine v višini nekaj več kot tri milijarde tolarjev. V njem je zagotovljen denar za graditev nadomestnega vrtca v Idriji, prizidka k črnovrški osnovni šoli za potrebe devetletke ter za sanacijo cest in podpornih zidov v občini.

11. februar – V avli idrijske osnovne šole so pripravili revijo pevskih zborov z Idrijskega in Cerkljanskega. Nastopilo je 13 pevskih zborov, ki jih je številno občinstvo z bučnimi aplavzi nagrajevalo za zares odlično interpretirane pesmi. Med nastopajočimi pa je treba pohvaliti veliko prizadevnost mladih zasedb, med katerimi so nekatere celo prvič nastopile javno.

14. februar – Predstavniki ministrstva za okolje in prostor z ministrom Janezom Podobnikom na čelu so se v Cerkljani sešli z vsemi, ki gospodarijo v dolini reke Idrije. Ob tej priložnosti so se pogovarjali o prostorskem razvoju tega območja in o Naturi 2000, ki se nanaša tudi na del teh območij.

16. februar – Hidrijska divizija IMP Klima iz Godoviča se je okrepila s prevzemi treh panožnih podjetij, domačim Klimatom, sarajevsko družbo Uniklima, v kateri je imel večinski delež Klimat, in z nemškim podjetjem za inženiring in projektiranje na področju klimatizacije GIF s sedežem v Freiburgu.

19. februar – Po osemnajstih letih so na črnovrški planoti spet pripravili Trnovski maraton, ki je včasih štel za najbolj množično tekaško prireditev pri nas. Kljub neugodnemu vremenu, ki je spremljalo priprave nanj, so ga organizatorji odlično izvedli. V razmočeno smučino se jih je podalo tudi nekaj, ki so se udeležili vseh dozdajšnjih maratonov.

20. februar – Živo srebro zelo škodljivo vpliva na življenje ljudi in okolja. Tega se dobro zavedamo vsi, zato je Evropska komisija že lani sprejela strategijo, s katero članicam Unije nalaga posebno skrb za reševanje vprašanj, povezanih s to tekočo kovino, prenehanje njene uporabe in sanacijo nahajališč in območij nekdanjih rudnikov. Ker imata Španija in Slovenija, evropski državi z živosrebrnima rudnikoma, ki sicer ne obratujeta več, največ izkušenj na tem področju, bi radi predlagali nekaj dopolnitev strategije, prav o tem pa sta se v Idriji pogovarjala ministra za okolje obeh prizadetih držav, Christina Narbona Ruiz in Janez Podobnik.

22. februar – V okviru letošnjega cikla Muzejskih večerov so v Idriji predstavili arheološka izkopavanja v središču mesta, na kraju, kjer je nekoč stala cerkev sv. Barbare. Ker domicilni muzej nima svojega arheologa, je na pomoč priskočil strokovnjak Tolminskega muzeja. Arheolog Miha Mlinar je poskrbel, da so vse najdbe, med katere sodi tudi nekaj predmetov za vsakdanjo rabo iz 15. stoletja, poslani v restavratorsko delavnico Goriškega muzeja..

23. februar – Na debeli četrtek so se začele pustne prireditve. Ker letos mineva 50 let od znova oživiljene cerkljanske lafarije, so temu jubileju posvetili celo novo razstavo z naslovom »Pust je kriv!« Cerkljanski muzej je poskrbel, da bodo originalne maske odslej na ogled na stalni razstavi, ki je dopolnjena tudi z rekonstrukcijami značilnih kostumov in

dokumentacijo o posameznih etapah običaja.

24. februar – V Cerkljani so se po več letih priprav končno le lotili prenove starega dijaškega doma, v katerem bodo uredili sobe, ki jih zaradi razvijajočega se turizma v kraju vse bolj primanjkuje. Naložba, ki jo bo delno financirala tudi država na račun odprave posledic potresa, bo veljala 210 milijonov tolarjev. Do prihodnje zimske sezone bo v obnovljenem objektu na voljo od 80 do 100 postelj, ki bodo ublažile pomanjkanje prenočitvenih zmogljivosti v zimski, pa tudi v vse bolj prebujajoči se poletni turistični sezoni.

25. februar – Idrijske ulice je preplaval Graparski kravneval, ki si je za letošnjo aktualnost izbral prenovo Mestnega trga, s katerega so pregnali avtomobile.

Marec 2006

3. marec – Muzejsko društvo Idrija je zaznamovalo 20-letnico delovanja. Na občnem zboru se je ozrlo na prehojeno pot, še posebej v zadnjem obdobju, v katerem so se po mnenju predsednice Ivce Kavčič odpri v prostor in kraj, saj si prizadevajo za oživiljanje tistega dela idrijske naravne in kulturne dediščine, ki je bila doslej zapostavljena.

4. marec – Člani KUD Sloga iz Črnega Vrha nad Idrijo so med poglavitne naloge društva v tem letu uvrstili pridobitev kulturne dvorane, ki je tako kot celoten črnovrški zadružni dom za zdaj v rokah KGZ iz Idrije. Med drugim načrtujejo tudi postavitev spominske plošče pesniku Jožetu Šmitu, ki je dobesedno del svojega življenja preživel v njihovem kraju.

5. marec – Zaradi izjemno slabega vremena se tradicionalnega pohoda žensk na Hleviške planine, ki ga že po tradiciji pripravlja idrijsko PD, ni udeležil nihče. Osmomartovski pohod so pripravili teden dni pozneje, ko je bilo vreme primernejše.

15. marec – Ker se Idričani bojijo, da bo država v strategiji prostorskega razvoja v okviru prenove cestnih povezav četrte razvojne osi med Vidmom, Tolminom in Ljubljano dala prednost povezavi prek Cerknega in Škofje Loke in ne povezavi prek Idrije in Logatca, je idrijski župan

Damjan Krapš skupaj s sopodpisniki iz vrst političnih strank, združenj in gospodarstva na vlado in prometno ministrstvo naslovil zahtevo za uvrstitev nujne obnove keltike med prednostne naloge nacionalnega programa posodobitve državne cestne mreže. Keltika je namreč za idrijsko občino edina povezava s svetom, po njej pa na leto prepeljejo za 350 milijonov evrov reprodukcijskega materiala in izdelkov, prevozniki pa s tovornjaki po njej opravijo več kot 3000 prevozov.

17. marec – Letošnja zima je v PB Franja povzročila nemalo težav. Zaradi snežnih plazov so jo morali za obiskovalce prvič zapreti konec novembra, vnovič zadnji konec tedna v januarju, zdaj pa se je na njen dostop vsul plaz grušča in zaprl vhod vanjo. Ministrstvo za okolje in prostor je obljubilo finančno pomoč za sanacijo, saj cerkljanska občina sama za to nima denarja.

23. marec – Idrijski občinski svetniki so potrdili predlog Komunale za zvišanje cen odvoza komunalnih odpadkov. Tako naj bi se odvoz odpadkov za gospodinjstva zvišal za 28 odstotkov, podražitev pa naj bi začela veljati potem, ko bi jo potrdila še cerkljanski občinski svet in pristojno ministrstvo. Šest mesecev po uveljavitvi nove cene bodo v obeh občinah uvedli tudi ločeno zbiranje komunalnih odpadkov, zato se bodo cene tedaj spet spremenile.

26. marec – V SC Cerkno so uradno

končali letošnjo zimsko sezono, med katero je bilo 105 snežnih dni. Obisk je bil dober, prepeljali so okrog 3 milijone smučarjev, in če vreme med domačimi zimskimi počitnicami ne bi bilo slabo, bi bil lahko tudi rekorden.

26. marec – Zaradi obilice snega na vrhu Porezna je PD Cerkno odpovedalo tradicionalni zimski pohod na tega cerkljanskega očaka. Tako bo 31. pohod konec aprila, kočja pod vrhom Porezna pa bo odprta tudi med prvomajskimi prazniki.

IDRIJA

Dne 6.februarja je bil v Idriji občni zbor Društva prijateljev mladine. Na žalost je bil zbor zelo slabo obiskan, saj se ga je udeležilo razen odbornikov le nekaj članov. O delu društva je poročal ing. Šulina, ki je poudaril, da je društvo sodelovalo z vsemi množičnimi organizacijami, šolami, svetom za zaščito matere in otroka ter s svetom za socialno politiko. Odbor se je seznanil z delom republiške skupščine ZDM in na tej podlagi usmerjal svoje delo. Društvo ima okrog 400 članov.

S pomočjo množičnih in gospodarskih organizacij ter ljudskega odbora je društvo uspešno organiziralo teden otroka in prireditve obdarovanja za novoletno jelko. Obdarovali so razne pionirske krožke in 26 okoliških šol. Tov. predsednik se je zahvalil ljudskemu odboru in gospodarskim organizacijam, ki so s finančnimi sredstvi pomagale pri obdaritvi otrok.

Novi odbor ima pred seboj še velike naloge. Treba bo povečati zanimanje za vzgojna predavanja, ki so zadnje čase slabo obiskovana. Mladini v Idriji manjka dobrih pedagogov. Čitalnica je premajhna, prav tako telovadnica; športnega terena nimamo. Sploh pa bo treba posvetiti več pozornosti vzgoji mladine.

P.D.
Slovenski Jadran, 17.2.1956

Občni zbor Planinskega društva v Idriji

Minuli teden je bil v Idriji občni zbor planincev. Prisotna sta bila tudi člana Zveznega upravnega odbora iz Ljubljane tov. Prosenc in tov. Bučar ter predsednik ObLO Idrija Lado Božič.

Planinsko društvo ima 439 članov, od teh je okrog 100 mladincev in mladink iz gimnazije in rudarske mladine. Idrijski planinci so zelo delovni, to dokazujejo njihovi uspehi. Eden najvidnejših uspehov je dograditev kočje na Hlevišah, ki je bila odprta 19.junija 1955. Dogradili pa so tudi pot do lovske kočje na Javorniku. Zadnje mesece pa se PD v Idriji nahaja v težkem finančnem položaju. Subvencija, ki so jo pričakovali od ObLO Idrija je odpadla, PZS pa terja vrnitev posojila, ki ga je dala za gradnjo kočje na Hlevišah. Vendar planinci niso izgubili poguma in že mislijo na delo, ki jih čaka na Sivki in Javorniku, kjer je treba še marsikaj urediti in izboljšati.

Planinske postojanke na Idrijskem so zelo dobro obiskane, čeprav je v zadnjem času obisk nekoliko manjši, predvsem drag prevoz in slabo vreme. Nekoliko pa je temu kriva tudi premajhna propaganda. V časopisih čitamo o raznih uspehih športnih organizacij, planinstvu samem pa zelo malo piše.

Člani markacijskega odseka so preteklo leto popravili vse markacije na poteh in stezah, ki vodijo na Hleviške planine. Na križpotjih in izhodiščih pa so postavili orientacijske tablice in puščice. Isto so napravili na poteh iz Spodnje Idrije do Jelenka. Letos pa nameravajo postaviti orientacijske tablice in smerne puščice po poti, kjer teče transverzala od Cerkljanskega vrha preko Sivke in Gor v Idrijo, iz Idrije preko Hleviških planin, Mrzle Rupe in Golakov. Dalje s Cola na Javornik. Del transverzale pa bodo tudi spremenili, tako da bo tekla čez Gore v Idrijo.

Zastopniki PZ iz Ljubljane so društvu čestitali na doseženih uspehih. Glede materialne podpore pa niso obljubili nič določenega, saj je v Sloveniji okrog 83 društev, ki so vsa v podobnih težavah.

Letos bo PD praznovalo 10. obletnico obstoja. Ta dan bodo dobili javno priznanje najboljši planinci. Sklenili so, da bodo ustanovili poseben Himalajski fond, v katerega naj bi prispevali vsi planinci. Pomagali pa naj bi tudi pri graditvi planinsko - lovske kočje v Ljubljani.

Nato so člani izvolili nov upravni odbor. Za delegata za planinsko skupščino je bil izvoljen dosedanji predsednik društva tov. Janez Jeram.

P.D.
Slovenski Jadran, 17.2.1956

ZAVAROVANJE AVTOMOBILSKE ASISTENCE

ASISTENCA
PLUS

Predstavništvo Idrija
Zastopstvo Spodnja Idrija,
Zastopstvo Cerkljeva
Zastopstvo Godovič

Lapajnetova 43,
Na vasi 31
Trg P. brigad 4
Godovič 7

tel: 05 372 76 00
tel. 05 372 10 90
tel. 05 372 32 56
tel: 05 374 74 60

Razvoj sistemov za vodenje strojev, naprav in procesov v podjetju Synatec

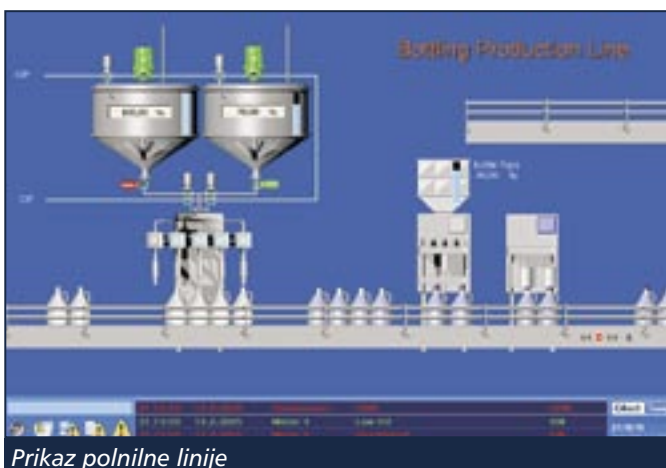
Sistemi avtomatizacije in informatizacije za vodenje strojev, naprav in procesov postajajo vse pomembnejši dejavnik, ki sodobni industriji omogoča, da krepi in ohranja svojo konkurenčnost. Prav ti računalniški sistemi za spremljanje in upravljanje različnih proizvodnih in tudi drugih procesov omogočajo zmanjševanje proizvodnih stroškov in večjo kakovost izdelkov. Z oddelkom Sistemi za avtomatizacijo in informatizacijo strojev, naprav in procesov si podjetje Synatec uspešno utira pot tudi na tem področju, tako v Sloveniji kot tudi v tujini.

Primer avtomatiziranega proizvodnega procesa

V podjetju Synatec oblikujemo in izvajamo celostne rešitve avtomatizacije za

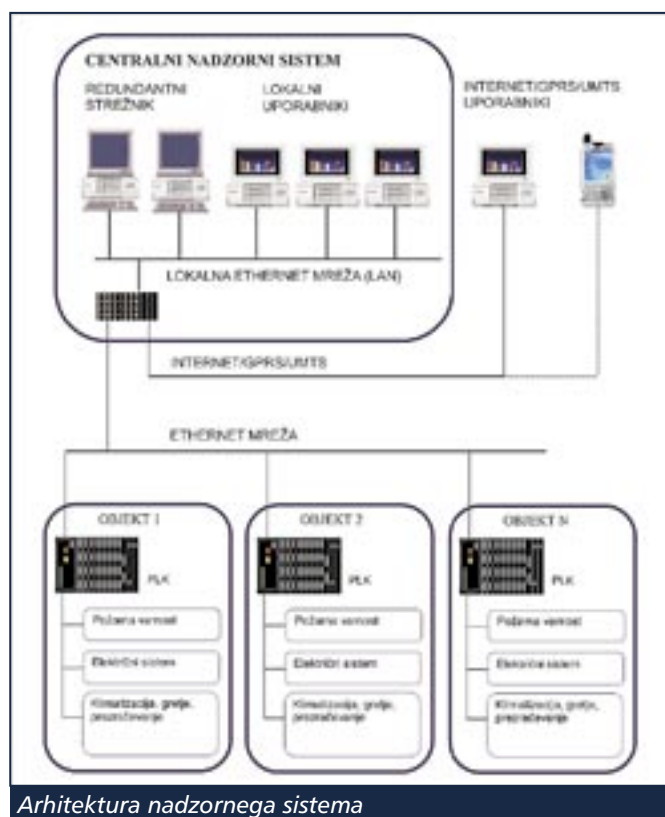
- strojogradnjo,
- energetiko,
- stavbe,
- komunalno infrastrukturo in
- različne industrijske panoge.

Prikaz polnilne linije

Industrijske procese obvladujemo v elektropredelovalni, kovinskopredelovalni, živilski, lesnopredelovalni, kemični in farmacevtski industriji ter v metalurgiji.

Stalno razvijamo nove rešitve, njihovo izvedbo pa prilagajamo našim naročnikom. Na podlagi poznavanja tehnologij, kakovostne opreme in izkušenj izvajamo storitve za vse faze razvoja sistemov za vodenje. Naše storitve tako vključujejo vse od idejnih študij in svetovanja, izdelave tehnične dokumentacije, dobave opreme, izvedbe inštalacij, izdelave aplikacij, vključitve v obratovanje do vzdrževanja sistemov.

Arhitektura nadzornega sistema

Osnovne funkcije sistema še nadgradimo z moduli za informacijsko spremljanje, upravljanje in analizo proizvodnje za celostno obvladovanje proizvodnih procesov.

Vloženi čas in denar se naročnikom hitro povrneta, saj avtomatizirani in informatizirani procesi med drugim omogočajo večji nadzor nad delovnim procesom, manjši izmet, večjo kakovost in produktivnost, energetska varčnost, boljše delovne razmere za zaposlene itd., posledica vsega tega pa so manjši stroški ter zato tudi višja konkurenčnost na vse bolj zahtevnem trgu.

Synatecova skupina visoko izobraženih inženirjev elektrotehnike, informatike in računalništva deluje homogeno in je usmerjena v učinkovito izvajanje rešitev. To potrjujejo tudi številne reference Synateca. Med zadovoljne stranke z veseljem uvrščamo ugledna slovenska podjetja, kot so Kolektor Group, Ydria Motors, ETA Cerkljevo, Droga Kolinska, Lek, Iskra Avtoelektrika, TDR Metalurgija, Niko Železniki, Mobitel, Messer Slovenija, Hella Lux Slovenija, Rižanski vodovod Koper, če omenimo le nekatere. ➔

Polonca Pagon

Koling na sejmu Dom

V nedeljo, 12. marca 2006, je zaprl vrata 45. mednarodni sejem Dom, ki ga Gospodarsko razstavišče v Ljubljani pod tem imenom pripravlja od leta 1996 (prej je potekal v okviru sejma Alpe Adria). Na njem se predstavljajo domači in tuji proizvajalci stavbnega pohištva, izdelkov za notranjo opremo ter za urejanje doma in njegove okolice, materialov in proizvodov za gradbeništvo, opreme za ogrevanje in hlajenje, proizvodov za tehnično varovanje naših domov ter storitev s teh področij. Naše podjetje se je te prireditve udeležilo prvič, in to z dvema proizvodoma. Ker je sejem namenjen širši javnosti, je bilo zanimanje največje za gorilnik na pelete ECOFLUID. Zanimanje za gorilnik je preseglo naša pričakovanja, k temu pa so veliko prispevale dobra lokacija razstavnega prostora (v hali B2, v neposredni bližini enega izmed treh vhodov na sejmišče) ter razmere na trgu z gorivi (ogrevanje na pelete je približno za 40 % cenejše od ogrevanja na kurilno olje, omogoča pa enako udobje). Čeprav redna proizvodnja gorilnika še ni stekla, že potekajo posejemske dejavnosti, tj. prodaja »promocijske« serije gorilnikov.

Veliko zanimanja je vzbudila tudi klimatska naprava za izrabo odpadne toplote pri nizkoenergetskih in pasivnih hišah,

predstavljena kot novost v naši proizvodnji. Zaradi uspešne predstavitve že potekajo pogovori z enim od proizvajalcev montažnih hiš, ki bi želel našo klimatsko napravo vključiti v prodajo kot del njihove standardne opreme.

Sejem, na katerem je razstavljalo 524 razstavljalcev, med njimi 292 domačih, si je v šestih dneh (od 7. do 12. marca) ogledalo približno 55.000 ljudi. Naš razstaveni prostor je obiskalo več ljudi kot lani na Mednarodnem obrtnem sejmu v Celju, razlog za to pa sta že zgoraj omenjeni dejstva. Edina neprijetnost je bila prav neposredna bližina glavnega vhoda, saj smo bili izpostavljeni stalnemu prepihu (morda bi Gospodarskemu razstavišču lahko ponudili toplozračno zaveso iz našega proizvodnega programa), vendar je ta zaradi izjemnega obiska pravzaprav zanemarljiva. Vsem sodelavcem se zahvaljujem za dobro opravljeno delo in uspešno predstavitev, bralce pa vabim, da nas obiščejo v hali C1 na razstavnem prostoru 04 na sejmu Energetika, ki bo v Celju od 16. do 19. maja. Tam bomo med drugim predstavili tudi popolnoma nov program kotlov za centralno ogrevanje v kombinaciji z gorilnikom na pelete in integrirano ogrevalno napravo na pelete. ←

Branko Vončina
Nejc Menard

GORILNIK NA PELETE

Prepričljiva dejstva:

- razpon toplotne moči od 10 do 40 kW;
- peleti so naravi prijazno gorivo;
- peleti so bistveno cenejši kot kurilno olje;
- gorilnik je plod domačega znanja;
- visoki izkoristki zgorevanja (več kot 90%);
- emisije dimnih plinov so precej pod zakonsko dopustnimi vrednostmi;
- možnost priključitve gorilnika na obstoječe kotle;
- idealni za vgradnjo v nove kotle na pelete priznanih domačih in tujih proizvajalcev;
- sejmski popust do 31. maja.

KOLING

Koling d.o.o., Sp. Kanomlja 23 b
SI-5281 Sp. Idrija, Slovenija
tel: +386 5 37 34 160, faks: +386 5 37 34 170
koling@koling.si, www.koling.si

2 Odslej tričlanska uprava Liva

- Po Kolektorjevem prevzemu te postojnske družbe je njen nadzorni svet upravo razširil na tri člane

4 Koncern ustanovil Nanotesla inštitut

- V novem razvojnem centru nanotehnologij bodo iskali nove materiale prihodnosti

7 Rekordna proizvodnja Kolektorjevih podjetij v Sloveniji

- V prvem letošnjem četrtletju je bil presežen komutatorski obseg prodaje enakih obdobj lanskega in predlanskega leta

Obiskal nas je predsednik vlade Janez Janša

V okviru dvodnevnega obiska vlade na Severnem Primorskem sta nas obiskala premier Janez Janša in minister za gospodarstvo Andrej Vizjak. Ob tej priložnosti sta dejala, da je prijetno obiskati uspešno podjetje, ki je dokazalo, da je s pravilno razvojno strategijo in dobrim vodenjem mogoče ostati konkurenčen tudi v zaostrenih gospodarskih razmerah v svetu. Vodstvo koncerna je gosta seznanilo z nekaterimi problemi, hkrati pa je predlagalo tudi rešitve zanje. Tako jima je posredovalo predloge za uvedbo bolj prilagodljivega delovnega časa in za zmanjšanje davčne obremenitve domačih delavcev, ki jih slovenska podjetja zaposlujejo v tujini, poudarilo pa je tudi pomembnost aplikativnih raziskav pri povezovanju znanosti in industrije. Predsednik uprave koncerna Stojan Petrič je vladi predlagal dopolnitev 29.a člena Zakona o dohodnini (Zdoh -1 - UPB2), tako da bi določilo o ugotavljanju davčne osnove iz kategorije javnih uslužbencev razširilo tudi na druge rezidente, ki so napoteni na delo v tujino oziroma ki se zaposlijo pri hčerinskih družbah ali podružnicah slovenskih podjetij v tujini. Gostoma je povedal, da si Kolektor želi boljše prometne povezave Idrije z osrednjo Slovenijo in s svetom, saj morajo po keltiki vsako leto prepeljati več deset tisoč ton reprodukcijskega materiala in izdelkov. Premier Janša je v zvezi s tem dejal, da bo država v prihodnjih letih občutno več denarja namenila za vzdrževanje in obnavljanje mreže državnih cest, kot jih je v preteklosti, skupaj z ministrom za gospodarstvo Vizjakom pa sta obljubila tudi rahljanje toge delovnopravne zakonodaje, da bi na ta način slovenskemu gospodarstvu omogočili enakovrednejšo primerjavo z drugimi gospodarstvi. Predsednik vlade Janez Janša je ob obisku idrijskega koncerna, ki bo s približno 2800 zaposlenimi letos ustvaril za 52 milijard tolarjev prihodkov, poudaril, da Kolektor Group pomembno prispeva tudi k razvoju Idrije, saj bi bilo sicer to območje demografsko še bolj ogroženo. Janez Janša in Andrej Vizjak sta si v spremstvu vodstva koncerna in idrijskega župana Damjana Krapša ogledala tudi proizvodnjo komutatorjev v Diviziji B Kolektorja Pro. Ob tem sta gosta menila, da bi morala vlada upoštevati mnenje koncerna, pa tudi drugih in podobno uspešnih podjetij, če hoče povečati konkurenčnost slovenskega gospodarstva.

Liv Postojna se predstavlja

Začetki podjetja LIV Postojna segajo v leto 1954, ko je pod tem imenom začela obratovati manjša kovinarska delavnica. Dandanes je LIV Postojna podjetje, ki s 450 zaposlenimi in 40 milijoni evrov prodaje na leto sodi med srednje velika podjetja v naši državi. Družba izvozi več kot 80 % celotne proizvodnje, od tega skoraj 40 % na zahtevna tržišča Zahodne Evrope, čeprav svoje izdelke sicer izvažajo v 51 držav po vsem svetu.

Organiziranost družbe

Delniška družba LIV Postojna je v začetku novembra lani končala proces preoblikovanja skupine v enovito delniško družbo. Zdaj deluje kot delniška družba z dvema profitnima centroma – PC Plastika in PC orodjarna.

Takšna organiziranost družbi omogoča kolikor mogoče hitro in učinkovito prilagajanje zahtevam svetovnega trga. V okviru LIV Postojna so organizirane tudi podpirne dejavnosti oz. strokovne službe, ki izvajajo storitve in programe za profitne centre ter za potrebe upravljanja delniške družbe.

V okviru dveh profitnih centrov LIV Postojna skupaj obvladuje štiri poslovne programe, in sicer:

1. PC Plastika: tehnični proizvodi iz termoplastov, sanitarna tehnika, čistilna tehnika – sesalniki za notranje prostore;

2. PC Orodjarna: orodja za predelavo termoplastov.

Družba ima svoja predstavništva in trgovinske družbe tudi v tujini, in sicer v Moskvi (Ruska federacija), Sarajevu (Bosna in Hercegovina) in Lvovu (Ukrajina).

Poslanstvo

Z izvirnimi proizvodi in celostnimi rešitvami ustvarjamo novo vrednost in gradimo konkurenčni poslovni sistem. Naše delovanje je usmerjeno v zadovoljstvo kupcev, zaposlenih, lastnikov, partnerjev in okolja, v katerem delujemo.

Naše usmeritve so:

- znanje in učenje,
- ustvarjalnost,
- kakovost in poslovna odličnost,
- sprejemanje pobude in odgovornosti,
- sodelovanje in timsko delo,
- izpolnjevanje prevzetih obveznosti,
- odprtost in povezovanje,
- prilagodljivost in osredotočenost,
- razvoj posameznika, delovnih skupin in koncerna,
- zadovoljstvo kupcev, zaposlenih, lastnikov, poslovnih partnerjev in okolja, v katerem delujemo.

Naša vizija je postati:

priznani razvojni dobavitelj sestavnih delov iz termoplastov za avtomobilsko in drugo industrijo, eden vodilnih evropskih ponudnikov sanitarne tehnike, priznani dobavitelj aparatov za čiščenje prostorov, ponudnik celostnih orodjarskih storitev za brizganje termoplastov.

Seja nadzornega sveta Liva

Na skupščini postojnskega Liva so imenovali nove člane nadzornega sveta družbe in tričlansko upravo. Skupščina je glede na novo lastniško sestavo družbe za prihodnje mandatno obdobje imenovala v nadzorni svet člane iz koncerna Kolektor Group, in sicer Stojana Petriča za predsednika nadzornega sveta, Radovana Bolka za namestnika predsednika, za člana pa direktorja Kolinga in nekdanjega direktorja Liva Branka Milharčiča ter pravnika Kolektorja Francija Florjančiča. Dvema članoma nadzornega sveta iz vrst predstavnikov delavcev, sicer Toniji Bajc in Milanu Širci, bo mandat potekel junija.

Po skupščini se je Stojan Petrič v imenu novega nadzornega sveta predstavnikom Liva zahvalil za sodelovanje v prevzemnem postopku in izrazil prepričanje, da bo ta postojnska družba tudi pod pokroviteljstvom Kolektorja še naprej poslovala v zadovoljstvo malih in velikih delničarjev.

Nadzorni svet je predlagal tudi povečanje števila članov uprave. Odslej se bosta predsedniku uprave Liva Bojanu Dolarju pridružila še dva nova člana, in sicer direktor Kolektorjevih Feritov Primož Bešter in direktor Kolektorjeve Orodjarne Miloš Kermavnar. Predsednik nadzornega sveta Liva Stojan Petrič bo v prihodnjih dneh s člani uprave sklenil pogodbe o razmejitvi odgovornosti oziroma porazdelitvi del med njimi. Sicer pa je v zvezi s tem že na seji nadzornega sveta povedal, da pristojnosti za razvojno-tržno poslovanje družbe še naprej prepušča dozdajšnjemu direktorju Bojanu Dolarju, finančne zadeve bo zaupal Primožu Beštru, investicije pa Milošu Kermavnarju. Pri odločanju bodo člani uprave odločitve sprejemali z večino glasov, družbo pa zastopata najmanj dva člana uprave izmed treh.

Novi član uprave Liva Primož Bešter, direktor Feritov, bo v upravi postojnskega podjetja delal polovico svojega delovnega časa, Miloš Kermavnar pa bo z družbo povezan projektno.

Postali bomo ena izmed najuspešnejših slovenskih družb z razvitimi strateškimi partnerstvi ter povezanimi družbami in predstavništvi na vseh največjih ciljnih tržiščih.

Standardi poslovanja

Celotno poslovanje je urejeno po mednarodnih standardih ISO 9001 in ISO 14001 ter VDA 6.1. in ISO/ TS 16949, o kakovosti izdelkov pričajo tudi atesti številnih držav, pridobljeni za posamezne proizvode.

Izobraževanje v letu 2005

Ena izmed strateških usmeritev družbe LIV Postojna je usposabljanje in izobraževanje zaposlenih. Zavedamo se, da tako zdajšnja kot prihodnja konkurenčna sposobnost temelji zlasti na znanju. Zastavili smo si zahtevne cilje. Tako bomo do leta 2008 vsako leto namenili za izobraževanje približno 0,5 % poslovnih prihodkov. V letu 2005 so se zaposleni v skupini LIV izobraževali povprečno po 14,4 ure (dva dni), ključni kadri pa 53,8 ure. Organizirane so bile številne izobraževalne delavnice s področij situacijskega vodenja, uvajanja sprememb, organizacijske kulture, timskega dela, komuniciranja med zaposlenimi ter vodenja in motiviranja. Cilj družbe je, da bi se zaposleni do leta 2008 izobraževali v povprečju po 25 ur na leto, ključni kadri pa do 75 ur. Zdaj ima zahtevano izobrazbo 73 odstotkov zaposlenih. Zaposleni v družbi nenehno pridobivajo dodatno izobrazbo, strateški cilj je leta 2008 doseči povprečje 11 let in pol šolanja na zaposlenega. V tem šolskem letu je v strokovne (strojništvo) in ekonomske programe za pridobitev srednje, višje, visoke izobrazbe ter magisterija in doktorata znanosti vključenih 52 zaposlenih.

Razvoj in inventivna dejavnost

Poleg sprememb na tehnično-tehnološkem področju so tista spremenljivka, ki najpomembneje vpliva na naše poslovanje in razvoj, še tržne razmere. Zato v družbi LIV Postojna velik pomen pripisujemo razvoju novih proizvodov in tehnologij. Naša strateška usmeritev je zato razvijanje proizvodov, ki bodo imeli v primerjavi z zdajšnjimi vsaj dvakrat višjo dodano vrednost na zaposlenega, in povečevanje deleža prihodkov od prodaje novih proizvodov. Inventivna dejavnost je v družbi LIV Postojna organizirana kot sistematična, množična in redna dejavnost, ki podpira proces stalnih izboljšav. Cilj družbe je povabiti vse zaposlene k aktivnejšemu sodelovanju pri izvajanju izboljšav, k

V delniški družbi LIV Postojna je bilo 31. marca 2006 zaposlenih 438 ljudi, od teh pa jih ima 42 odstotkov najmanj srednješolsko izobrazbo. Visokošolsko izobrazbo in več kot to ima 14,8 odstotka zaposlenih. V zadnjem letu se je delež zaposlenih z višjo in visokošolsko izobrazbo povečal za 1,7 odstotka. Od vseh zaposlenih je 43 odstotkov žensk. Povprečna starost zaposlenih v skupini LIV je zdaj 41,4 leta. Dodana vrednost na zaposlenega je 28.574 evrov.

izražanju inovativnih idej in predlogov za izboljšanje proizvodov in postopkov. **Tako smo lani uveljavili 545 izboljšav in inovacij izdelkov, postopkov in pogojev dela.** Z vsem tem smo pridobili več kot odstotek letne gospodarske koristi. V družbi obstaja tudi raziskovalna skupina za razvoj novih tehnologij in postopkov brizganja plastičnih mas.

Novi član v skupini Kolektor Group

Družba LIV Postojna je postala novi član koncerna Kolektor Group, ki deluje v globalnem oz. svetovnem gospodarskem okolju. Izdelali smo vizijo in strategijo do leta 2008, vanjo pa smo zapisali, da želimo postati priznani evropski proizvajalec in ponudnik proizvodov določenih programov. V prihodnosti nas čaka veliko novih poslovnih izzivov. Družbo bomo razvijali v skladu z vizijo novih lastnikov in v smeri sprejete strategije, ki jo bomo po potrebi prilagodili novim razmeram. Prizadevali si bomo upravičiti zaupanje naših novih lastnikov, poslovnih partnerjev, kupcev in zaposlenih. Naše delo bo osredotočeno na razvoj ključnih programov, izboljševanje odnosov s posredniki ter v širitev poslovanja na nove trge, tudi ob podpori in sinergijskih učinkih novih lastnikov. Prizadevali si bomo za primerno rast dobička ter na ta način krepili in soustvarjali razvoj celotne skupine Kolektor.

Bogdan Kukovec

Kolektorjevi prodajniki na obisku v Livu

Med obiskom v podjetju Liv so gostitelji Kolektorjeve prodajnike seznanili s proizvodnjo, še posebej s proizvodnjo izdelkov iz plastike oziroma termoplastov za potrebe avtomobilske industrije in z izdelavo orodij zanje. Ob tej priložnosti je vodja prodaje tehničnega programa Liva, magister Damijan Zalar poudaril, da bo Liv kot novi del skupine Kolektor Group s koncernom iskal morebitne sinergijske učinke tudi za programe, ki niso v celoti kompatibilni s Kolektorjevimi, zanesljivo pa se dopolnjujejo na področju tehničnih produktov, ki so povezani z najbolj vsestransko vejo industrije, to je z avtomobilsko industrijo. Izrazil je tudi zadovoljstvo, ker bodo v prihodnje lahko sleherni nasvet, poslovne povezave in znanstva, ki že obstajajo v Kolektorjevi prodajni mreži oziroma komerciali, s pridom izrabili tudi pri prodaji svojih izdelkov.

Nov razvojni center nanotehnologij na področju magnetnih materialov in kompozitov

Koncern Kolektor Group se v svoji razvojni strategiji usmerja na področja, ki temeljijo na novih magnetnih materialih in kompozitih na podlagi nanotehnologije. V tem pogledu je njegovo hčerinsko podjetje Iskra Feriti na pomembni prelomnici. Zdajšnji proizvodni program, ki temelji na feritnih materialih in izdelkih, je zaradi konkurence z območij s cenejšo delovno silo tržno vse manj zanimiv. Kljub temu ima zaradi svoje majhnosti v primerjavi z velikimi sorodnimi proizvajalci ter zaradi lastnega razvoja, znanja in dolgoletnih izkušenj v povezavi z zunanjimi institucijami in razvojnimi oddelki potencialnih kupcev več možnosti pri hitrem spreminjanju ter prilagajanju proizvodnje in ponudbe na področju magnetnih keramičnih materialov. Nanotehnologija je ta hip najhitreje razvijajoče se področje znanosti, v prihodnosti pa bo brez dvoma imela ključno vlogo v razvoju svetovnega gospodarstva. Vlaganje v razvoj je zato nujno, saj bo ob neposrednih pozitivnih finančnih učinkih doma to hkrati omogočilo tudi večje vključevanje slovenske industrije v tehnološko najrazvitejši del svetovne družbe. Prihodnost elektronske in avtomobilske industrije je v veliki meri odvisna od materialov, tehnologij in rešitev, ki temeljijo na nanotehnologiji. Zato lahko le raziskave novih materialov in tehnoloških rešitev omogočijo popestritev obstoječega proizvodnega programa,

Andrej Žnidaršič: Pobudnik ustanovitve inštituta je bil predsednik koncerna Kolektor Group Stojan Petrič, saj je želel znanje strokovnjakov v inštitutih povezati z industrijskimi partnerji, ki so pri odkrivanju novih materialov in njihovi komercializaciji zainteresirani za razvoj nanotehnologij. Inštitut smo registrirali januarja letos. V njem je za zdaj zaposlenih pet strokovnjakov, od tega kar trije

doktorji znanosti. Doslej smo že pripravili promocijsko gradivo, prihodnji mesec pa se bomo s ponudbo in možnostmi našega inštituta predstavili tudi na dveh največjih sejmih ponudnikov (inštitutov) nanomagnetnih materialov, tj. v Bostonu (ZDA) in Berlinu (Nemčija). Udeležbo bomo izrabili tudi za navezavo prvih stikov z uporabniki naših storitev.

Nedavno odprt inštitut se za zdaj še ne more primerjati s sorodnimi in večjimi inštituti, saj je šele na začetku svoje razvojne poti. Tako kot druge tovrstne ustanove po svetu bo tudi naš inštitut usmerjen v iskanje novih nanomaterialov, materialov prihodnosti. Že zdaj sodeluje z Inštitutom Jožef Stefan oziroma z njegovim odsekom za nanomaterialne. Prve konkretne raziskave opravljajo za ljubljanski Lek, ki si na podlagi nanomagnetnih materialov prizadeva razviti zdravila za zdravljenje tumorjev. Nanomagnetne materiale bi lahko uporabljali kot nosilce zdravilnih sredstev do žarišč bolezni. Stike smo že navezali tudi s Heliosom.

KOLEKTORGROUP

NANOTESLA

Razvojni center nanotehnologij na področju magnetnih materialov in kompozitov

Ime inštituta Nanotesla ima dvojen pomen: letos mineva 150 let od rojstva velikega izumitelja Nikole Tesle, tesla pa je tudi enota za magnetno gostoto.

Poleg večinskega lastnika, koncerna Kolektor Group, so med ustanovitelji še hčerinska družba Iskra Feriti, Magneti Ljubljana, univerzi v Mariboru in Ljubljani ter Inštitut Jožef Stefan

njegov vzpon na višjo tehnološko raven, povečanje dodane vrednosti na enoto proizvoda in konkurenčnosti proizvodov v tržni niši tehnološko zahtevnih in cenovno zanimivih izdelkov.

Od leve proti desni: direktor Feritov **mag. Primož Bešter**, direktor inštituta Nanotesla, **doc. dr. Andrej Žnidaršič**, zunanji sodelavec – komercialist, pristojen za trženje novih programov, **Bogo Miklavčič**, vodja nanolaboratorija **dr. Aljoša Košak**, tehnična sodelavka **Nevenka Rajnar** in vodja laboratorija za elektromagnetne meritve (EM) **dr. Vladimir Boštjan Bregar**. Postopno se bo Kolektorjev inštitut kadrovsko okrepil z mladimi raziskovalci

V ozadju je srce inštituta, reaktor za pripravo nanodelcev. Z izjemo instrumenta za elektromagnetne meritve je to najdražja naprava v inštitutu, ki ga bodo uradno odprli prihodnji mesec

Tudi majhne ideje lahko postanejo gibalo velikih sprememb

Na povabilo slovenske fundacije za poslovno odličnost, katere soustanovitelj je tudi koncern Kolektor Group, se je v naši državi mudil dr. Alan G. Robinson, predavatelj na Univerzi Massachusetts - Amherst. Ob tej priložnosti je obiskal Kolektor, v družbi pa so ga seznanili s sposobnostmi, znanjem in pristopi na področju inovativnosti, izbiranja in uresničevanja idej v koncernu in zunaj njega.

Po besedah namestnika predsednika koncerna Kolektor Group **Radovana Bolka** so družbe koncerna usmerjene v iskanje dveh vrst izboljšav oziroma inovacij, in sicer takih, s katerimi izboljšujejo delovne procese in produkte, med katere sodijo male izboljšave in koristni predlogi, ter takih, katerih končni cilj je oblikovanje novih programov, produktov in poslovnih priložnosti. Za doseganje tega v koncernu spodbujajo delavce h kreativnosti, o čemer so poročali gostu ter mu tudi prisluhnili, saj ta na omenjeni ameriški univerzi predava prav o organizacijski kreativnosti, vodenju inovativnosti in spremembah. O tem, kako izboljšati kreativnost in inovativnost, je dr. Robinson svetoval že več kot 120 podjetjem po vsem svetu, denimo Volkswagnu, Heinekenu in Toyoti, in tudi ob tej priložnosti nam je nanizal več možnosti. Vse, kar so mu gostitelji povedali o svojih izkušnjah, pa bo vključil v novo knjigo o tej tematiki, ki nastaja prav zdaj. Alain G. Robinson je kot gost predaval tudi na mednarodni konferenci z naslovom »Strategije inovativnosti 2006«, ki so jo 11. aprila pripravili v Ljubljani. Temeljna misel konference je bila, da so ideje zastopaj. Poslovno odličnost podjetja dosegamo tudi s tem, da pozornost namenimo majhnim idejam, ki lahko postanejo gibalo velikih sprememb. Ustvarjanje idej

V okviru obiska so gostitelji **dr. Alanu G. Robinsonu** predstavili tudi proizvodnjo komutatorjev in nekaj konkretnih izboljšav, pa tudi nove produkte zunaj Kolektorjevega osnovnega proizvodnega programa. Za ogled proizvodnje sta ob namestniku predsednika koncerna **Radovanu Bolku** poskrbela direktor družbe Kolektor PRO **Valter Leban** (skrajno levo) in direktor Divizije A **Dejan Velikanje** (desno)

nam omogoča dodatne koristi – priložnost, da preoblikujemo podjetje in njegovo kulturo v skladu s potrebami po učenju, produktivnosti in kakovosti. Obstajata dve vrsti inovacij – načrtovane in nenačrtovane. Kar 80 odstotkov inovacij je nenačrtovanih, porodijo pa se v ustreznem okolju in v ustrezni organizacijski kulturi, je bilo poudarjeno na konferenci. Udeleženci so se seznanili tudi s primerom iz domače prakse – z zglede slovenskega podjetja. O modelu inovacijskega okolja v koncernu Kolektor Group oziroma o ustanovitvi aplikacijskega inštituta za nanotehnologije sta predavala magister **Primož Bešter**, direktor koncernove družbe Feriti, in docent dr. **Andrej Žnidaršič**, vodja koncernovega razvojnega centra nanotehnologij na področju magnetnih materialov in kompozitov.

Spomladanska prodajna konferenca

V Idriji, kjer je sedež koncerna Kolektor Group, je bila konec prejšnjega meseca redna spomladanska prodajna konferenca za celotno skupino, ki po vsem svetu, od Kitajske do Brazilije, združuje 20 podjetij. Prvi dan konference so Kolektorjevi prodajniki preučili konkurenčnost koncernove komutatorske

ponudbe pri ključnih strateških kupcih in njihove razvojne načrte, v okviru katerih vidi koncern svojo prihodnost v tehnološkem, razvojnem in prodajnem pogledu in na katere lahko računa do konca tega desetletja. Drugi dan srečanja so udeleženci namenili predstavitvi diverzifikacijskih proizvodnih programov, v okviru teh pa zlasti Kolektorjevi ponudbi izdelkov iz plastike za avtomobilsko industrijo. Prav ta namreč postaja vse pomembnejša med novimi programi. Po seznanitvi s konkretnimi programi v koncernovih hčerinskih podjetjih, domačem Kolektorju Pro in nemškem Kautt&Buxu, so Kolektorjevim prodajnikom predstavili še novega člana skupine, postojnski Liv. Da ne bi čakali na podobno jesensko prodajno konferenco, so partnerjem že na tokratni predstavili tehnične zmogljivosti proizvodnje Liva in možnosti za trženje njegovih izdelkov v avtomobilski industriji, v kateri ima koncern že dobro razvite prodajne poti.

Sicer pa Kolektorjeva skupina, po navedbah izvršnega direktorja komercialne **Roka Vodnika**, v tem letu na komutatorskem programu načrtuje približno enake prodajne rezultate, kot jih je dosegla lani, to je 147 milijonov evrov, od tega pa naj bi slovenski del iztržil 92,4 milijona evrov.

Poslovni programi skupine za mehatroniko (skupina iDRIUM)

Leto 2006 bo za skupino iDRIUM in njeno največjo inovacijo – vsesmerni prikazovalnik – izjemnega pomena. Marca smo v skupini začeli izvajati v minulih mesecih oblikovane strategije vstopa na trg, v drugem četrtletju pričakujemo prve prodajne rezultate na domačem trgu, za tretje in četrto četrtletje pa načrtujemo vstop na britanski trg in morda celo na francoskega. Poleg vsesmernih prikazovalnikov iz poslovnega programa »OMNI by iDRIUM®« je skupina že drugo leto navzoča na trgu s svojimi mobilnimi oglašnimi sistemi iz poslovnega programa »MOS by EasyShow®«. Za letos se nam v primerjavi z letom 2005 obeta veliko povečanje prodaje tega poslovnega programa, že za prihodnje leto pa se nam obeta še postopen vstop na trge Južne in Severne Amerike.

Marca smo omniže začeli aktivno tržiti v Sloveniji – v treh mesecih nameravamo predstaviti našo ponudbo najpomembnejšim domačim podjetjem in organizacijam s področja trgovine, igralništva, bančništva, sejemske ponudbe, bencinskih servisov, oglaševanja in proizvodnje. Osrednji del naše ponudbe je vsesmerni prikazovalnik kot promocijsko in oglaševalsko orodje za sejemske, konferenčne in oglaševalske dejavnosti v stavbah, za katere je značilna velika pretočnost potrošnikov (trgovski centri, letališča in podobno).

Cilj, ki ga nameravamo doseči na slovenskem trgu, je prodaja vsaj 40 omnijev, prodajne rezultate na tujih trgih pa namerava skupina iDRIUM doseči predvsem ob pomoči svoje vse širše distributerske mreže in prodajnih zastopnikov. Načrtovana prodaja bo pomembna tudi z razvojnega vidika, saj bo omni dobil prvo priložnost, da glede na svojo visoko tehnično zahtevnost pokaže, kako se obnese v praksi. Čeprav smo na napravi opravili izjemno veliko testov in izboljšav, bosta namreč

Sodelavci poslovnega programa MOS by EasyShow®

iDRIUM

Zelo dober rezultat, ki ga je skupini uspelo doseči v sodelovanju s podjetjem Prokol, je hitro povečanje prodaje v poslovnem programu »MOS by EasyShow®«. Trg je očitno zadovoljen s praktičnostjo, enostavnostjo in konkurenčnostjo cene izdelka. V prvem četrtletju tega leta se je prodaja v primerjavi z enakim obdobjem lani povečala kar za 300 %, tako da je presegla tudi za to obdobje načrtovano prodajo. Še boljši prodajni rezultati pa se obetajo pri novem prodajnem orodju, to je pri programski opremi EasyShow Element 3D, ki bo uporabniku olajšala načrtovanje postavitve njegovih mobilnih oglašnih sistemov. V sredini marca je Kolektor Group pripravil »EasyShow konferenco«, na katero je povabil tuje partnerje in distributerje poslovnega programa »MOS by EasyShow®« iz Velike Britanije, Belgije, Bolgarije, Francije, Italije, Hrvaške in Slovenije. Z njimi smo se pogovarjali predvsem o krepitvi stikov, o navzočnosti blagovne znamke EasyShow® na njihovih tržiščih in o pričakovanih prodajnih rezultatih.

Udeleženci distributerske EasyShow konference v Idriji

šele praktična uporaba več naprav in trg sam pokazala, katere bodo naše osrednje razvojne naloge v prihodnosti.

Ker je tržni uspeh v Kolektorjevih komutatorskih programih med drugim odvisen tudi od zahtev po visoki kakovosti, namerava skupina iDRIUM prenesti visoke standarde kakovosti tudi na svoja poslovna programa »OMNI by iDRIUM®« in »MOS by EasyShow®«. V tem kontekstu in usklajeno z vstopanjem na trg je skupina v tem letu začela izvajati vse potrebno za pridobitev standarda kakovosti ISO 9001:2000.

Primož Gorjup
Polona Šemrl

Walter Hindenoch, Francija

»Prvič sem za Kolektor in program Easyshow slišal konec leta 2004, za sodelovanje pa smo se odločili leto pozneje. Ko smo začeli izdelek prodajati, smo uporabljali različne strategije. Predvsem smo najprej želeli izdelku povečati ugled, ga narediti prepoznavnega. To je bilo najpomembnejše, šele potem je bila na vrsti prodaja. Č eprav je na tržišču huda konkurenca, moram reči, da so prenosne reklamne ograje precej

drugačne od tistega, kar nam ponuja trg. Prav to je tudi naša prednost pred konkurenco. Izdelek je zanimiv za različne agencije, sejme, saj ga, na primer, lahko najamejo za nekaj dni, pri tem pa se jim ni treba ukvarjati z logistiko. Zelo uporaben je tudi v motociklističnem športu.«

Jean Fransuas Villancataur, Belgija

»Sistem Easyshow mi je predstavil poslovni partner, ki ga je videl v Veliki Britaniji. Izdelek se mi je zdel odlična poslovna priložnost, saj delam za podjetje, ki ga v avtomobilizmu dobro poznajo. Poklical sem proizvajalce in odločili so se, da postane naše podjetje njihov zastopnik za Beneluks. Vesel sem, da sem se udeležil poslovne konference in iz prve roke izvedel, kakšna je filozofija proizvajalcev, saj smo še novinci na tem področju. Čeprav izdelka

še nismo začeli prodajati, imamo kar nekaj idej, kakšno strategijo prodaje bomo na koncu uporabili, pa še ne vem. Vsekakor bomo izdelek najprej predstavili na bruseljskem trgu in testirali kupce. Strategijo bomo podredili njihovem odzivu.«

Paul Hunt, Velika Britanija

»Zgodba o tem, kako oziroma kje sem izvedel za sistem Easyshow, je dolga. Prvič sem ga videl na motociklističnem Grand Prixu v Veliki Britaniji pri italijanski ekipi. Seveda sem jih vprašal za proizvajalca. Preden sem ga končno našel, sem ga štiri mesece iskal po Evropi. V Veliki Britaniji smo pred sistemom Easyshow uporabljali neki drug izdelek, a ko sem zagledal tega, sem si rekel: »Moram ga imeti.« Kupci so nad njim po navadi navdušeni,

takoj ga hočejo imeti. Navduši jih predvsem preprosta uporaba, majhna teža ter lep in izpopolnjen videz.«

Mario Grbac, Hrvaška

»Sistem Easyshow smo začeli prodajati pred mesecem dni. Prodajne konference smo se udeležili zato, da bi slišali, kakšne so izkušnje drugih distributerjev. Za prodajo tega izdelka smo se odločili predvsem zato, ker je zelo inovativen. Nisem še videl česa podobnega. Profil ljudi, s katerimi delamo, bi moral ustrezati profilu kupcev tega proizvoda. Za ta sistem sem slišal od kolega iz Kolektorja, s katerim sodelujemo.

Prenosne reklamne panoje smo do zdaj predstavili na Zagrebškem velesojmu marketinške opreme. Odziv je bil dober. Računamo predvsem na avtomobilске salone in seveda na avtomobilistični šport, za katerega je bil ta izdelek prazaprav tudi narejen.«

Dilijan Popov, Bolgarija

»V avtomobilističnem športu delam že dvanajst let. Prvič sem se s sistemom Easyshow srečal prav na tem področju. Videl sem ga pri eni od slovenskih ekip. Izdelek mi je bil zelo všeč, zato sem ga želel naročiti tudi za svojo ekipo. Šele pozneje sem se domislil, da bi ga lahko tudi prodajal. Izdelek je namreč zelo uporaben, zato bomo temu prilagodili tudi našo prodajo. Predstavljali ga bomo na različnih sejmih, avtomobilističnih in motorističnih šovih in podobno.

Predstavitve sistema Easyshow na poslovni konferenci me je še dodatno navdušila. Upam, da bomo takoj podpisali pogodbo.«

Miran Kacin, Slovenija

»Kar nekaj časa sem imel doma prospekt sistema Easyshow, ki mi ga je dal inovator. Dolgo sem ga gledal, potem pa je konec minulega leta, ko smo potrebovali opremo za našo ekipo, padla ideja, da bi ga tudi prodajali. Pogovori so stekli in v začetku maja smo podpisali pogodbo o distributerstvu tega zanimivega izdelka. Najprej smo začeli prenosne reklamne panoje prodajati v avtomobilističnih krogih, predvsem pri organizatorjih relijev,

uspešno pa ga širimo tudi na druga področja. Reklamne ograje se v avtomobilističnem športu zelo dobro obnesejo, saj lahko z njimi zapreš »boks«, omejiš dostop gledalcev, lep je tudi videz izdelka, predvsem pa omogoča veliko prostora za reklame. Izdelek je vedno bolj popularen, vedno več je ekip, ki ga imajo.«

AKTUALNO

Rekordna vrednost prodaje komutatorjev

Podjetja koncerna Kolektor Group so v prvih treh mesecih tega leta poslovala dobro. Družbe v Sloveniji - Kolektor Pro, Prokol in Ascom - so prodale rekordno število komutatorjev in z njimi iztržile skoraj 29 milijonov evrov. S tem so presegle obseg prodaje v enakih obdobjih leta 2004 kot tudi leta 2005. Presežena je tudi vrednost prodaje, načrtovana za prvo letošnje četrtletje, vendar se je hkrati uspešnost poslovanja, denimo v Kolektorju Pro, zmanjšala za cca 20 odstotkov. To je predvsem posledica višjih cen vhodnih materialov, predvsem bakra, ter pritiska kupcev na zniževanje cen komutatorjev.

Zato bo v prihodnje strategija koncernovih komutatorskih proizvodnih družb zviševanje cen za vse tiste kupce, s katerimi še ni dogovorjeno četrtletno prilagajanje cen izdelkov borznim cenam bakra. Te so se namreč v zadnjem času občutno zvišale, po napovedih pa naj bi bile v prihodnje še višje.

Telesna dejavnost in aktiven življenjski slog

Pa smo jo končno le dočakali. Pomlad namreč. Zjutraj nas zbuja ptičje petje, dan je daljši (no, malo smo mu pomagali tudi sami s premikom ure naprej), zrak diši po svežem in kar vabi na vrtove, v naravo. Skratka, nimamo več razlogov, da bi popoldneve preživljali na kavču, pred televizorjem ali pred računalnikom. V prejšnji številki Komunitatorja ste lahko prebrali, da je zdrava hrana pomemben del zdravega življenjskega sloga. Drugi, prav tako pomemben del, je gibanje oz. vsakodnevna telesna aktivnost.

Človek je najvišje razvita žival. Tako kot je osnovna dejavnost drugih živali gibanje – pri iskanju hrane, begu pred plenilci, sovražnikom ipd., je to v davni preteklosti veljalo tudi za človeka. Sedel skorajda ni. Ker pa je človek tudi razumsko bitje, si je življenje poenostavil s stroji, tako da dandanes po večini sedi (ali stoji), giblje pa se bolj malo. Posledice so slaba telesna pripravljenost, debelost, različne bolezni srca, ožilja, gibal, pa tudi nekatera rakasta obolenja. Z njimi ste verjetno že dovolj seznanjeni, zato vas želim tokrat opozoriti na ugodne vplive telesne dejavnosti in na to, kako jih lahko vključimo v naš vsakdan.

Kaj je telesna aktivnost?

Telesna aktivnost ali gibanje je vsako gibanje telesa, katerega posledica je poraba energije oz. izgorevanje kalorij zaradi mišičnega dela. Gibanje pa ni samo posledica športnih

Pred davnimi časi je bilo gibanje nuja,...

...danes predstavlja razbremenitev v službi,...

dejavnosti, saj smo telesno aktivni tudi med opravljanjem svojega dela, pospravljanjem stanovanja, vrtarjenjem. Energijo porabljamo tudi za delovanje življenjskih funkcij našega organizma (bazalna presnova), torej tudi med sedenjem in ležanjem. Pri tem pa večina mišic v našem telesu počiva, zato je poraba energije veliko manjša kot med telesno aktivnostjo.

Koristni učinki telesne dejavnosti

Kot sem omenila že v uvodu, je človeški organizem ustvarjen za gibanje, zato telesna dejavnost ugodno vpliva na različne ravni njegovega delovanja:

- Povečuje telesno pripravljenost in odpornost.
- Preprečuje bolezni srca in ožilja (zvišan krvni tlak, srčni infarkt, možgansko kap) – Srce je mišica in tako kot druge mišice v telesu tudi srce oslabi, če je premalo aktivno. Zato ga je treba vsak dan spodbujati k hitrejšemu bitju in močnejšemu pretoku krvi po žilah. Po drugi strani zaradi ugodnega vpliva telesne aktivnosti na žile te ostajajo prožne, v njih se ne nabirajo maščobne obloge, posledično pa se zmanjša tveganje za zvišan krvni tlak ter srčno in možgansko kap.
- Preprečuje debelost, sladkorno bolezen in zvišane koncentracije maščob v krvi – S telesno dejavnostjo kurimo (odvečne) kalorije, ki smo jih zaužili s hrano, to pa preprečuje nabiranje maščevja v telesu, znižuje krvni sladkor in maščobe v krvi, s tem pa tudi okvaro žil ter bolezni srca in ožilja. Na redno telesno aktivnost se telo prilagodi tako, da porabi več energije tudi med mirovanjem, to pa nam je zelo v pomoč pri hujšanju ali vzdrževanju telesne teže.
- Preprečuje osteoporozo – Za svoje obnavljanje kosti poleg ustreznih gradiv, ki jih dobijo iz hrane, potrebujejo tudi spodbudo v obliki gibanja. Če te ni, postanejo krhke, lomljive, posledica pa so zlomi, zaradi katerih se nato še manj gibljemo in začaran krog je sklenjen.
- Preprečuje rakaste bolezni – Dokazano je, da gibanje preprečuje raka debelega črevesja in raka dojke. Ker izboljšuje obrambno sposobnost organizma, posredno preprečuje tudi druge vrste raka.
- Vzdržuje mišično moč, gibljivost sklepov, gibčnost, ravnotežje in koordinacijo telesa, s tem pa zmanjšuje tveganje za poškodbe (predvsem pri starejših) in po drugi strani preprečuje okvare zdravja (gibal) zaradi dela.
- Izboljšuje razpoloženje – Telesna dejavnost povzroča

sproščanje posebnih hormonov, ki v nas vzbujajo občutke veselja in zadovoljstva, s tem pa lažje premagujemo stres, smo manj nervozni in depresivni.

- Povečuje učinkovitost pri delu – če smo telesno bolj dejavni, smo manj utrujeni, bolj inovativni in lažje premagujemo naloge, ki nam jih nalaga delo. Izboljšuje splošno počutje in povečuje kvaliteto življenja.

Vrste telesne dejavnosti

Telesno dejavnost v temelju lahko delimo na zmerno in intenzivno telesno aktivnost.

- a) Pri zmerni telesni aktivnosti je poraba energije 3,5–7 kcal/minuto ali 200–400 kcal/uro, srčni utrip pa 50–70 % maksimalnega srčnega utripa. Med dejavnosti te vrste štejemo hitro hojo, kolesarjenje (8–14 km/uro), plavanje, dvigovanje uteži, jogo, aerobiko, ples, tenis v dvojicah, planinarjenje, jahanje, vrtnarjenje, gospodinjska dela, pomivanje oken, brisanje tal, pranje avtomobila ... Telesno smo dovolj aktivni, če te dejavnosti izvajamo vsaj 5-krat na teden vsaj 30 minut.
- b) Pri intenzivni telesni aktivnosti je poraba energije več kot 7 kcal/minuto, srčni utrip pa doseže 70–85 % maksimalnega srčnega utripa. V to skupino dejavnosti sodijo: tekmovalni tek in hitra hoja, kolesarjenje (v hrib ali več kot 16 km/uro), tenis (posamezno), plezanje, intenzivna aerobika, borilni športi, težka dela na kmetij, na vrtu in v gozdu. Zadostno telesno aktivni smo, če izvajamo intenzivne dejavnosti 3-krat na teden vsaj 20 minut.

... sprostitve v prostem času,...

Kaj je treba vedeti, preden se začnemo ukvarjati s športno-rekreativno dejavnostjo?

- Če se že zdravite zaradi bolezni srca in ožilja, bolezni dihal, če imate težave s sklepi in hrbtenico ali če ste starejši od 40 (moški) oz. 50 let (ženske) in ste bili do zdaj telesno nedejavni, se pred začetkom vadbe posvetujte z izbranim zdravnikom.
- Pred začetkom osrednjega dela vadbe se je treba ogreti in po njej ohladiti (približno 5 minut).
- Oblecite se v udobno ter zračno obleko in obutev.
- Pred dalj časa trajajočo vadbo, med njo in po njej je treba nadomeščati izgubljeno tekočino.
- Vadbo prekinite, če začutite bolečino v prsnem košu, vratu, spodnji čeljusti, v levi roki, če občutite vrtoglavico, opazite nereden srčni ritem, težko dihate ali imate bolečine v sklepih.
- Nadzorujte intenzivnost telesne vadbe: če ste začetnik, vaš pulz ne sme biti višji od 70 % maksimalnega pulza; vadba mora biti

...in združevanje prijetnega s koristnim doma.

samo toliko intenzivna, da med njo lahko v eni sapi izrečete cel stavek, po njej pa morate biti prijetno utrujeni in ne povsem izčrpani.

- Vašo zdajšnjo telesno pripravljenost lahko preverite na katerem od testov hoje na 2 kilometra, ki jih v okviru programa Cindi vsako leto pripravljamo v Zdravstvenem domu Idrija.

Iz napisanega lahko razberete, da ni telesne dejavnosti, za katero bi lahko rekla, da je najboljša. Vsakdo si lahko izbere tisto, ki mu najbolj ustreza po obliki, času, glede na to, ali je raje v družbi ali sam, ali rad hodi v naravo, ali pa so mu ljubši dvoranski športi. Pomembno je, da gibanje ni vezano le na prosti čas, ampak ga vključimo tudi v druge dnevne dejavnosti: v službo hodite peš ali kolesarite, uporabljajte stopnice in se izogibajte dvigalom (verjetno boste celo hitrejši), izvajajte raztezne vaje na delovnem mestu (še posebej, če delate v prisilni drži ali pred računalniškim zaslonom), pomagajte pri pospravljanju stanovanja. Ne nazadnje lahko nekatere vaje izvajate tudi zvečer na kavču, medtem ko gledate najljubšo nadaljevanko.

Začnite postopno. Sčasoma bo aktiven življenjski slog postal nepogrešljiv del vašega vsakdanjika in kot tak pomembna naložba v vaše zdravje tudi v prihodnosti.

Urška Močnik Bončina

Aprila lani smo v našem časopisu pisali o prijaznem delovnem okolju, o katerem je potrjevalo gnezdenje race prav na sredini mostu, ki povezuje proizvodne hale na obeh bregovih Idrijce. Tokrat objavljamo fotografijo mačke, ki domuje pred vhodom v ljubljanske Ferite. Hiše se drži tudi ko ni delovnih dni.

KOLEKTORGROUP

RAZPIS ŠTIPENDIJ ZA ŠOLSKO LETO 2006/2007

Koncern Kolektor Group razpisuje za študente in dijake prvih in višjih letnikov naslednje štipendije:

KOLEKTORGROUP

KOLEKTOR GROUP

Vodenje in upravljanje družb d.o.o.

Vojkova 10, 5280 IDRIJA

UNIV. DIPL. INŽ. STROJNIŠTVA	8 ŠTIPENDIJ
UNIV. DIPL. INŽ. ELEKTROTEHNIKE	10 ŠTIPENDIJ
UNIV. DIPL. INŽ. RAČUNALNIŠTVA IN INFORMATIKE	1 ŠTIPENDIJA
UNIV. DIPL. EKONOMIST	2 ŠTIPENDIJI
DIPL. INŽ. STROJNIŠTVA	1 ŠTIPENDIJA
DIPL. INŽ. ELEKTROTEHNIKE	1 ŠTIPENDIJA
STROJNI TEHNIK	3 ŠTIPENDIJE
ELEKTROTEHNIK ELEKTRONIK	3 ŠTIPENDIJE
GIMNAZIJA	5 ŠTIPENDIJ

KOLEKTOR

KOLEKTOR PRO

Proizvodnja komutatorjev d.o.o.

Vojkova 10, 5280 IDRIJA

UNIV. DIPL. INŽ. STROJNIŠTVA	5 ŠTIPENDIJ
UNIV. DIPL. INŽ. ELEKTROTEHNIKE	1 ŠTIPENDIJA
DIPL. INŽ. STROJNIŠTVA	1 ŠTIPENDIJA
STROJNI TEHNIK	10 ŠTIPENDIJ
MEHATRONIK - OPERATER	5 ŠTIPENDIJ

KOLING

KOLING
Inženiring, instalacije, proizvodnja d.o.o.
Sp. Kanomlja 23 b, 5281 SP. IDRİJA

UNIV. DIPL. INŽ. STROJNIŠTVA	2 ŠTIPENDIJI
UNIV. DIPL. INŽ. ARHITEKTURE	1 ŠTIPENDIJA
UNIV. DIPL. INŽ. GRADBENIŠTVA	1 ŠTIPENDIJA
UNIV. DIPL. INŽ. VODARSTVA IN KOMUNALNEGA INŽENIRSTVA	1 ŠTIPENDIJA
UNIV. DIPL. INŽ. ELEKTROTEHNIKE	1 ŠTIPENDIJA
STROJNI TEHNIK	1 ŠTIPENDIJA
ELEKTROTEHNIK ELEKTRONIK	1 ŠTIPENDIJA
OBLIKOVALEC KOVIN	2 ŠTIPENDIJI
ELEKTRIKAR ELEKTRONIK	1 ŠTIPENDIJA
MONTER OGREVALNIH NAPRAV	2 ŠTIPENDIJI
MONTER PREZRAČEVALNIH IN KLIMA NAPRAV	2 ŠTIPENDIJI

Našim štipendistom nudimo:

- sodelovanje pri izdelavi seminarskih, raziskovalnih in diplomskih nalog,
- uporabo sodobne tehnične opreme,
- mentorstvo pri praktičnem delu,
- financiranje dodatnega izobraževanja že med šolanjem,
- sofinanciranje strokovnih ekskurzij v tujino,
- prakso v tujini,
- delo na posameznih projektih,
- zaposlitev po končanem šolanju.

Prijave pošljite do 12. avgusta 2006 na naslov:

KOLEKTOR GROUP d.o.o.
Vojkova 10, 5280 IDRİJA,
s pripisom: ZA ŠTIPENDIJO

Prijavi priložite:

- življenjepis,
- zadnje šolsko spričevalo oz. potrdilo o opravljenih izpitih,
- priznanja in pohvale za dosežke v dosedanem šolanju,
- potrdilo o vpisu v šolsko leto 2006/2007.

Kolektorjeva restavracija iz dneva v dan bolj oblegana

6. marec 2006 ali tako imenovani dan »D« bo verjetno eden tistih dni, ki ne bo tako hitro zatonil v pozabo. Po dolgotrajnih pripravah v pisarni, nešteti telefonskih klicih in usklajevanjih dogovorov z dobavitelji je napočil zadnji vikend, med katerim smo glede na dane možnosti preuredili prostor in ga iz »obrata družbene prehrane« prekrstili v »Restavracijo Kolektor«. Že prvi dan smo našim gostom pokazali, da ne želimo biti tukaj samo kot najbližji ponudnik obrokov, ki jih človek na hitro zmeče vase. Našim gostom želimo ponuditi kakovosten topel obrok, ki bo skrbno pripravljen iz kakovostnih živil – po večini priznanih blagovnih znamk, ki jih lahko kupimo tudi v trgovinah. Ob tem naj omenim, da smo dobavo mesa in kruha zaupali lokalnim dobaviteljem – KZ Idrija in Mlinotest Pekarni Idrija, Kras Sežana nam dobavlja sestavine za sendviče, ki so v novi obliki precej iskani, testenine pa so blagovne znamke Barilla.

Zelo pozitivna je poteza družb Kolektor Group, Kolektor Pro in Ascom, ki so za svoje zaposlene znižale ceno toplega obroka za 250 sit. S tem je marsikomu dano v premislek, ali ni mogoče ceneje pojesti nekaj toplega kot vztrajati pri suhi hrani, ki je dolgoročno slaba naložba v zdravje in počutje.

Večina težav, s katerimi se spopada vsak, ki na novo prevzema posel, je bila podjetju Nebesa, d.o.o., prihranjena, saj smo od prejšnjega koncesionarja prevzeli vse zaposlene, ti pa dobro poznajo razmere v hiši. Najpomembneje pri vsem tem pa je, da sledijo novi filozofiji restavracije. Brez tako utečene ekipe nam preobrata prav gotovo ne bi uspelo izvesti tako hitro in tako učinkovito.

Evrokluči, ki smo jih uvedli, so se na prodajnih avtomatih lepo prijeli. Izdanih je bilo namreč že precej več kot 400 ključev, njihovo število pa se povečuje iz dneva v dan. Nekaj težav verjetno povzroča polnjenje teh avtomatov, ker je omejeno samo na določene ure v dnevu. Naj vse uporabnike obvestimo, da bomo na štirih mestih v tovarni kmalu postavili avtomate za kosovne izdelke, v katerih bo evroključ mogoče napolniti z bankovci.

Prvi mesec od začetka naše nove ponudbe malic je minil brez večjih zapletov. Število prodanih obrokov se nenehno povečuje, to pa nam tudi potrjuje, da smo izbrali pravo pot. Prav tako nam godijo pohvale, ki nam jih namenjajo naši vsakodnevni gostje. Ker pa radi slišimo tudi predloge, kritike in ideje, je dobrodošel vsak, ki bi nam želel kar koli povedati. Zadnji teden marca smo v vseh treh izmenah prvič prodali več kot 500 toplih obrokov in prav zato nastaja tudi dolga vrsta, ki se včasih vije skoraj do preddverja. To pa ne moti samo gostov, ampak tudi nas, saj se zavedamo, da je človeku, ki ima za malico na voljo zgolj 30 minut, odveč, če mora pet ali več minut čakati na obrok. S projektanti za novo kuhinjo se zato že pogovarjamo o novi ureditvi dostopa do solatnega bifeja, tako da ta ne bi povzročal preveč zastojev.

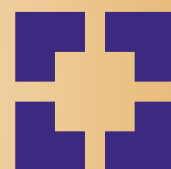
In načrti za naprej? Pospeseno se pripravljamo na prenavo restavracije, ki naj bi po načrtih potekala julija in avgusta, hkrati pa sestavljamo pettedenski krožni jedilnik za obdobje pomlad-poletje, ki ga bomo objavili po prvomajskih praznikih.

Boštjan Novak

PROKOSčlan **KOLEKTORGROUP**

TRGOVINA IN POSREDNIŠTVO

Lapajnetova 9, Idrija

PROKOS

Certified ISO 9001 : 2000 by

**Odkup in prodaja odpadnih surovin,
trgovina z izdelki črne in barvne metalurgije,
posredovanje proizvodnih storitev,
prodaja komutatorjev za rezervne in nadomestne dele.**

Ob 50. obletnici mature

Leto 1956.

Idrijski realčani so tedaj praznovali 30-letnico zadnje realčne mature in so bili »stari«. Prva generacija idrijskih gimnazijcev pa se je pripravljala na maturo. In ni niti pomislila na neko oddaljeno leto 2006 ...

Obletnica mature je seveda predvsem »osebna« stvar neke generacije, še več, je pogled in občutje vsakega posameznika. Lahko ti kaj pomeni ali pa tudi ne. Lahko se je veseliš ali pa se sploh ne zmeniš zanjo. No, zdi se, da se vendarle z višino številke tudi odnos do nje spreminja.

Vendar nosi naša letošnja obletnica kar nekaj poudarkov, ki segajo širše v prostor in čas. Pol stoletja od prve povojne mature na Gimnaziji Jurija Vege v Idriji namreč ni samo nadaljevanje neke častitljive preteklosti (idrijska realka je bila ustanovljena 1901 kot prva srednja šola s slovenskim učnim jezikom, po več kot 200-letnem prizadevanju idrijskih rudarjev za srednjo šolo), ampak je dokaz neke nove energije v nekem novem času. Tudi po drugi vojni namreč borba za popolno gimnazijo ni bila ne kratka ne lahka. Dokumenti pričajo o zavrženih pobudah tudi v tem času, do leta 1952, ko je bil sprejet odlok o ustanovitvi višje gimnazije v Idriji. Naša generacija se je sicer že leto prej s sprejemnimi izpiti vpisovala v 4. razred, a je ta tedaj še veljal kot zaključni razred nižje gimnazije.

Danes si težko predstavljamo, kaj je ustanovitev višje gimnazije tedaj pomenila za Idrijo, za njeno zaledje, za vse področje od črnovrške planote do breginjskega kota. Odrple so se možnosti za izobraževanje mnogim, ki so jim bile šole v Ljubljani ali v Postojni nedosegljive. Dokaz za to je tudi podatek, da smo se v prvi generaciji znašli dijaki petih različnih rojstnih letnic in da je večina bivala v dijaškem domu.

Z nastajanjem popolne gimnazije je mesto tudi na novo zaživelo. Proforski zbor je (o)krepil intelektualno jedro, mlade generacije so s svojo ustvarjalnostjo - kulturno, športno, družabno - razgibale in popestrile utrip v njem. Pevski zbor, folklorna skupina, orkester, dramska skupina, Glas mladosti, taborniki, odbojkarji, šahisti ... - najbrž seznam sploh ni popoln. Sprva dva oddelka sta se v šestem razredu zlila v enega, maturo je v juniju 1956 opravilo 35 dijakov. Velika večina je nadaljevala študij na visokih in višjih šolah, življenje pa nas je raztreslo na široko po domovini in tujini. Vendar vem, da nosi vsak med nami občutek pripadnosti gimnaziji in Idriji in kup spominov na srednješolska leta, na sošolce, ki jih ni več med nami, na vse, ki so nam dali poleg znanja tudi del sebe. Na ravnateljico Slavico Božič, na razredničarki Marijo Fröhlich in Dušo Doberlet, na profesorje - Vinka Vršca, Janka Flandra, Silvo Sever, Ivana Hlačo, Marijo Bevc in Ludvika Čanžka, Albina Vončino, Viktorja Gabrovška, Jurija Bavdaža ...

Zato mislim, da je petdesetletnica prve povojne mature pomembna tudi za Gimnazijo in za Idrijo. Če so Idrijski razgledi 1956 zapisali, da »Gimnazija s ponosom gleda na svoj prvi cvet, z zaupanjem spremlja njegovo nadaljnjo rast in veruje v dober sad.«, potem pogled na petdeset generacij in na vsakega posameznika v tem veličastnem šopku zagotovo vzbuja upravičeno zadovoljstvo.

Maturanti iz leta 1956 se že dolgo srečujemo vsako leto, vedno v drugem kraju. Ker smo res raztreseni po vsej Sloveniji (s tržaškimi Krasom pa smo segli še malo dlje), je to priložnost, da srečanje obogatimo z novimi potmi in doživetji. Ob okroglih obletnicah se seveda dobimo v Idriji. Tudi letos bo tako. Z veseljem bomo povezali svoje praznovanje s programom letošnje generacije, obudili spomine na sežig cveka na placu, se prepričali, v kakšni obliki danes živi ta tradicionalni obred, in občutili utrip današnje mladosti ob slovesu od srednje šole.

Morda se bomo sprehodili po Rakah. Svojih prvih petdeset let pa bomo (če ne bo prehud finančni zalogaj) povezali v knjigo spominov. O nekem času, o nekih dogodkih, o nekih ljudeh. ♦

Vlada Eržen

		
<p>TEHNIČNA TRGOVINA</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ oprema za <ul style="list-style-type: none"> ▫ centralno ogrevanje, ▫ vodovodne in elektro instalacije, ▪ vijaki in pritrdilna tehnika, ▪ ročno in električno orodje, ▪ barve in laki SIGMA; 		
		
<p>Čas je za obnovo dotrajanih opleskov, osvežitev stenskih barv, spremembo fasade in aktivno zaščito lesa. Vse to boste najlažje in najboljše opravili z barvami in laki SIGMA. SIGMA barve odlikujejo vrhunska kvaliteta, konkurenčne cene, čisti barvni odtenki, dolga obstojnost in enostavna uporaba. Celotni program SIGMA vam je na voljo v</p>		
<p>TEHNIČNI TRGOVINI KOLING na Mestnem trgu 11 v Idriji.</p>		
		<p>KOLEKTORGROUP</p>

200-letnica kopališča in bolnišnice ob Nikovi

Prenovljena stavba ob Nikovi, v kateri si je svojo idrijsko poslovalnico uredila ABANKA, je ohranila verodostojno zunanjo podobo svoje znamenite predhodnice. Letos poleti bo minilo 200 let, odkar je v nekdanjem poslopju začela obratovati rudniška kopališka in bolniška ustanova. Zaslužni raziskovalec preteklosti idrijske medicine dela in zdravnik, dr. med. Jože Pfeifer je v svoji Zgodovini idrijskega zdravstva (1989, str. 108) upravičeno zapisal: »Najbrž tako moderno opremljenega kopališča za množično rabo, kakor so ga leta 1804 začeli graditi v Idriji, v začetku 19. stoletja niso imeli nikjer na slovenskem ozemlju, saj so prvo novodobno javno kopališče v Ljubljani dobili šele sredi 19. stoletja.

V Idriji, ki je bila ob koncu 18. stoletja drugo največje mesto tedanje dežele Kranjske, je tedaj živelo skoraj 4.300 prebivalcev. Zaradi rudnika in njegovega pomena za državne finance je bila v mestu razmeroma dobro urejena zdravstvena služba. Za rudarje, njihove družine in druge zavarovance so skrbeli dva zdravnika, kirurg z dvema pomočnikoma, lekarnar s pomočnikom in laborantom, bolniški in kopališki mojster s strežnikom in tri babice. Tudi tradicija kopališke kulture je bila v Idriji kar dolga, saj je Bratovska skladnica že okoli leta 1700 uredila prvo kopalnico za rudarje. V drugi polovici 18. stoletja pa sta bili delavcem in občasno tudi njihovim sorodnikom na voljo celo dve tovrstni ustanovi: prva je bila povezana z ranocelnikovo ordinacijo, druga pa je bila pri žgalnici.

Ustanovitev dotlej največje in najsodobneje opremljene idrijske bolnišnice in javne kopalnice je v začetku 19. stoletja odločilno spodbudilo tragično naključje. V obdobju od 15. marca do 15. maja leta 1803 je rudnik opustošil katastrofalni jamski požar. Ukrotili so ga šele, ko so goreče podzemlje zalili z vodnim tokom iz Rak. Poleg velike gmotne škode je požar hudo prizadel idrijsko prebivalstvo, saj se je med rudarji in njihovimi družinami precej povečalo število merkurialnih zastrupitev. V zasilno improvizirani, nezadostno opremljeni in pretesni »bolnišnici« v šelštvi pri

Antonijevem rovu poškodovanih in zastrupljenih ni bilo mogoče ustrezno oskrbovati oz. jim zagotoviti zdravljenje in rehabilitacijo, zato se je bilo treba odločiti za korenito in dolgoročno rešitev. Takratni razsvetljeni idrijski zdravstveni delavci so se v začetku leta 1804 odločno zavzeli za ureditev nove, prostorne in sodobne bolniške in kopališke ustanove, ki bi jo uporabljali za preventivne in terapevtske namene, hkrati pa bi bila prilagojena čim bolj množični uporabi.

Uresničevanje ambicioznega projekta se je – seveda ob podpori rudniške uprave in soglasju nadrejene dunajske Dvorne komore – začelo spomladi leta 1804. Francoska zasedba Idrije pozimi leta 1805/1806 je notranjo ureditev prostorov in namestitev inventarja zavlekla za nekaj mesecev, tako da je ustanova začela obratovati avgusta 1806. Stroške graditve in opreme sta sporazumno prevzela rudniška uprava in blagajna rudarske Bratovske skladnice. Celotni izdatki za zidavo stavbe ter za ureditev kopališča v pritličju in bolnišnice v prvem nadstropju so obsegali skoraj 6.000 goldinarjev. Nekaj manj kot dve tretjini stroškov je poravnala rudniška direkcija, več kot tretjino (2.000 goldinarjev) pa solidarnostna Bratovska skladnica. Za nazorno primerjavo povejmo, da je kopač v jami v tistih časih zaslužil povprečno od 8 do 9 goldinarjev na mesec, torej približno 100 goldinarjev na leto, polna letna rudarska pokojnina pa je bila približno 45 goldinarjev.

Za tedanje razmere dokaj trdno in skladno grajena ter razsežna javna stavba ob Nikovi je bila dolga skoraj 27 in široka nekaj manj kot 10 metrov. V pritličju je bila opremljena kot kopališče za množično uporabo, v prvem nadstropju pa kot bolnišnica z ambulanto in bolniškimi sobami. Ustanovo sta nadzirala oba tedanja idrijska zdravnika, za njeno poslovanje pa sta skrbeli izučeni ranocelnik in bolniški strežnik. Pristojni ranocelnik je posebno pazil, da so delavci, uradniki, sorodniki rudniških uslužbencev in drugi gostje upoštevali predpisan kopališki red. Pri kurjavi in čiščenju sta dodatno pomagala še dva upokojena rudarja.

V kopališču so uporabljali svežo vodo, ki je dotekala iz Podobnikovih grape pod Kobalovimi planinami, speljana pa je bila skozi Ignacijev rov pod hribom Sv. Antona. Dandanes le malokdo v Idriji ve, da je isti vodni tok od konca 18. stoletja poganjal tudi pomožno izvozno-črpalno napravo (kamšt) pri Franciškovem jašku. Za segrevanje vode v čebrih in v veliki centralni vodni omari (»Wasserkasten«), v kateri je bilo kakih 280 hektolitrov vode, so v kopališču uporabljali peči iz litega železa. Med vrelo vodo so mešali mrzlo studenčnico v razmerju ena proti dve,

tako da je bila temperatura vode za kopanje približno 40 stopinj Celzija.

Obiskovalcem kopališča sta bila na voljo dva kamnita bazena: v večjem se je lahko hkrati kopalo približno 30 delavcev, v manjšem pa 12 uradnikov. Manjše sobe so bile opremljene s kopalnimi kadmi in tudi te so bile ločene za delavce in uradnike. Skupne kopeli so bile za delavce na voljo ob sobotah in nedeljah. Za rudarje je bil bazen brezplačen, drugi obiskovalci pa so morali za kopanje plačati po 6 krajcarjev. V kadeh so po potrebi in po navodilih zdravnikove ali kirurgove napotnice pripravljali posebne (največkrat žveplene) zdravilne kopeli, ki so bile praviloma brezplačne. Na podlagi napotnice so kadí lahko uporabljali tudi otroci, žene rudarjev in upokojeanci. Uradnikom in drugim imenitnejšim kopalcem je bila tako v njihovem bazenu kot v kadeh slej ko prej namenjena dodatna pozornost, imeli pa so tudi večje ugodnosti.

Ločevanje kopeli za delavce, uradnike in »gosposke« osebe se je ujemalo s takratno socialno in statusno hierarhijo v družbi. Kot zanimivost velja omeniti, da se je to razlikovanje kazalo celo pri poimenovanju zakonskih partneric, saj so žene rudarjev v kopaliških pravilnikih imenovali »ženske« (»Weiber«), žene nižjih uradnikov »gospe« (»Frauen«), družice višjih in uglednejših uslužbencev pa »soproge« (»Gattinen«).

Zgledno urejen in obetaven kopališki in zdravstveni dom ob Nikovi je, žal, prenehal delovati že leta 1819, to je v času, ko

je poslovanje rudnika zaznamovala dokaj resna recesija in ko so se – zaradi strogih varčevalnih ukrepov – socialne razmere v Idriji na splošno zelo zaostriale. Leta 1820 so večino kopališke opreme prodali na dražbi. V veličastni stavbi iz leta 1806 so pozneje uredili stanovanja za višje rudniške uslužbence (pod italijansko oblastjo je v njej na primer stanoval inž. Hugo Pellis), občasno so bili v njej celo posamezni šolski razredi, v italijanskem obdobju pa tudi finančni stražniki.

Zaradi nujne potrebe po higieni in po terapevtskih učinkih toplih kopeli so pozneje v Idriji nastajala nova kopališča. Tako so manjšo tovrstno ustanovo, ki jo je upravljala Bratovska skladnica, leta 1829 odprli na Brusovšu (zdaj Rudarska ulica). V drugi polovici 19. stoletja je nato rudnik najprej uredil dve novi kopališči pri žgalnici, potem pa v desetletjih do začetka 20. stoletja še kopališča pri Barbarinem, Jožefovem in Inzaghijevem jašku.

P.S.

Znameniti idrijski rojak inž. Stanko Bloudek, tehniški strokovnjak in humanist, je v letih po drugi svetovni vojni načrtoval zgraditev plavalnega bazena na Lenštat. Ali bo sodobna in prihodnja Idrija zmogla ta podvig, ki bi ga lahko primerjali s tistim, ki so ga – v neprimerno težavnejših okoliščinah – pred 200 leti izvedli predniki? ♦

Janez Kavčič

Program 25. festivala idrijske čipke 16. - 25. junij

datum	dan	ura	prireditev	lokacija
15.	Četrtek	18	IDRIJA SKOZI ZGODOVINO Zgodovinski oris Idrije po letu 1876 (ustanovitev Čipkarske šole Idrija)	Osnovna šola Idrija
		20	KULTURNO DRUŠTVO VIPAVSKI TAMBURAŠI - KONCERT	Mestni trg
16.	Petek	18	RAZSTAVA ZGODOVINSKIH GORIŠKIH ČIPK (GORICA, ITALIJA)	Grad Gewerkenegg
		20	OTROCI ZNAMO PA TAKO... Letna razstava čipk učenk in učencev Čipkarske šole Idrija	Magazin
		21	SLAVNOSTNA OTVORITEV FESTIVALA	Mestni trg
		22	ZABAVA NA PROSTEM	Trg sv. Ahacija
17.	Sobota	9	PEČNA ČIPKA Strokovna delavnica klekljanja	Čipkarska šola
		17	DANES PRAZNUJEMO Zabavna prireditev za učence Čipkarske šole Idrija in njihove prijatelje	Mestni trg
		18	IVANKA FERJANČIČ Predavanje o prvi učiteljici klekljanja v Idriji	Osnovna šola Idrija
		20	ČIPKA IZ LANENE NITI Razstava Društva klekljaric idrijske Čipke	Magazin
		21	ZABAVA NA PROSTEM	Trg sv. Ahacij
18.	Nedelja	16	DANES USTVARJAMO Muzejska delavnica za otroke na temo čipke	Grad Gewerkenegg
		18	SI TUDI TI HODILA V ČIPKARSKO ŠOLO? Razstava čipk nekdanih učenk Čipkarske šole Idrija	Galerija Idrija
		19:30	MARKO HATLAK, HARMONIKA: KLASIČNI KONCERT	Cerkev sv. Trojice

19.	Ponedeljek	17	ČIPKA V OBROČKU Strokovna delavnica klekljanja	Čipkarska šola
		19	Dan Združenja slovenskih klekljaric PUBLIKACIJE NA TEMO ČIPKARSTVA Predstavitel	Mestna knjižnica in čitalnica
		20	RAZSTAVA ZDRUŽENJA SLOVENSkih KLEKLJARIC Razstava Združenja slovenskih klekljaric, sekcija Celje ter razstava natečajnih del	Črni orol
20.	Torek	17	DELAVNICA ODPRTIH VRAT Prikaz dela Društva klekljaric idrijske čipke, članice iz Idrije	Čipkarska šola
		20	KONCERT ORKESTROV IN KOMORNIH SKUPIN OB 60. OBLETNICI GLASBENE ŠOLE IDRİJA	Grad Gewerkenegg
21.	Sreda	17	ČIPKA S PERLAMI Strokovna delavnica klekljanja	Čipkarska šola
		19	ZAKAJ POTREBUJEMO CENTER IDRİJSKE ČIPKE? Okrogla miza	Občina Idrija, sejna soba
		20	VLATKA ORŠANIČ: VEČER ANTIČNIH ITALIJANSKIH ARIJ, KLAVIRSKA SPREMLJAVA: IDA GAMULIN	Grad Gewerkenegg Dvorana glasbene šole Idrija
22.	četrtek	17	DELAVNICA ODPRTIH VRAT Prikaz dela Društva klekljaric idrijske čipke, članice iz Cerkna	Čipkarska šola
		20	GRAJSKI VEČER, KONCERT	Grad Gewerkenegg
23.	Petek	18	KLEKLJARSKI USPEHI Predstavitel uspešnih učencev Čipkarske šole Idrija	Čipkarska šola
		19	PONOSNI NA FESTIVAL Predavanje o zgodovini Čipkarskih festivalov v Idriji	Mestni muzej
		20	MEDNARODNI KONCERT: MARTINA RUCH (AVSTRIJA), FLAVTA in POLONA GANTAR, ORGLE	Župnijska cerkev sv. Jožefa Delavca
24.	Sobota	10-19	DOMAČA OBRT JE OBUJENA Sejem domače obrti v starem mestnem jedru	Mestni trg
		10-19	IDRIJSKI ŽLIKROFI V RUDARSKI HIŠI Demonstracija izdelave in pokušina	Rudarska hiša
		10-19	DEMONSTRACIJA KLEKLJANJA Učenke in učenci Čipkarske šole Idrija, društvo klekljaric idrijske čipke	Različne lokacije v mestu
		18	KAJ POMENIJO: POKLICNA KVALIFIKACIJA, GEOGRAFSKA OZNAČBA, OSEBNO DOPOLNILNO DELO? Predstavitel	Čipkarska šola
25.	Nedelja	10-19	DOMAČA OBRT JE OBUJENA Sejem domače obrti v starem mestnem jedru	Ulica sv. Barbare
		10-19	IDRIJSKI ŽLIKROFI V RUDARSKI HIŠI Demonstracija izdelave in pokušina	Rudarska hiša
		10-13	ZDRUŽENJE ZGODOVINSKIH MEST SLOVENIJE Predstavitel posameznih mest s kulturnim programom	Trg sv. Ahacija
		9-15	DEMONSTRACIJA KLEKLJANJA Učenke in učenci Čipkarske šole Idrija, društvo klekljaric idrijske čipke	Različne lokacije v mestu
		15	DRŽAVNO TEKMOVANJE V KLEKLJANJU ZA PRIZNANJE IVANKE FERJANČIČ	Mestni trg
		17	... IN NAJLEPŠA ČIPKA JE... razglasitev najlepše čipke z Letne razstave Čipkarske šole Idrija po mnenju obiskovalcev	Mestni trg
		18	RAZGLASITEV NAJBOLJŠIH KLEKLJARIC IZ TEKMOVANJA	Mestni trg
19	ZABAVA NA PROSTEM	Trg sv. Ahacija		

ŽAFRAN

ZVONČEK

VIJOLICA

TROBENTICA

POZDRAVLJENI, PRIJATELJI!

POMLAD NAS ŽE RAZVESELJUJE S
SVOJIMI ČUDOVITIMI BARVAMI.

KO SEM HODIL PO GOZDU, SEM VIDEL
TOLIKO LEPIH ROŽIC.

PTIČKI SO PREPEVALI.

TUDI MAVRICA JE NASTALA!

KAJ VSE SEM VIDEL, SI LAHKO
OGLEDATE NA SLIKCAH.

ROŽICE LAHKO POBARVATE, PTIČKOM
PA LAHKO DOPOLNITE IMENA!

JAZ IMENA ŠE VEDNO NIMAM, ZATO JE
SPODAJ KUPONČEK, S KATERIM LAHKO
PRADLAGATE IME ZAME!

K _ _

L _ _ _ _

V _ _ _ _

S _ _ _ _

T _ _ _ _

PREDLAGAM IME:

MENI PA JE IME:

Kolektorjeva maskota zaposlila otroke v vrtcu

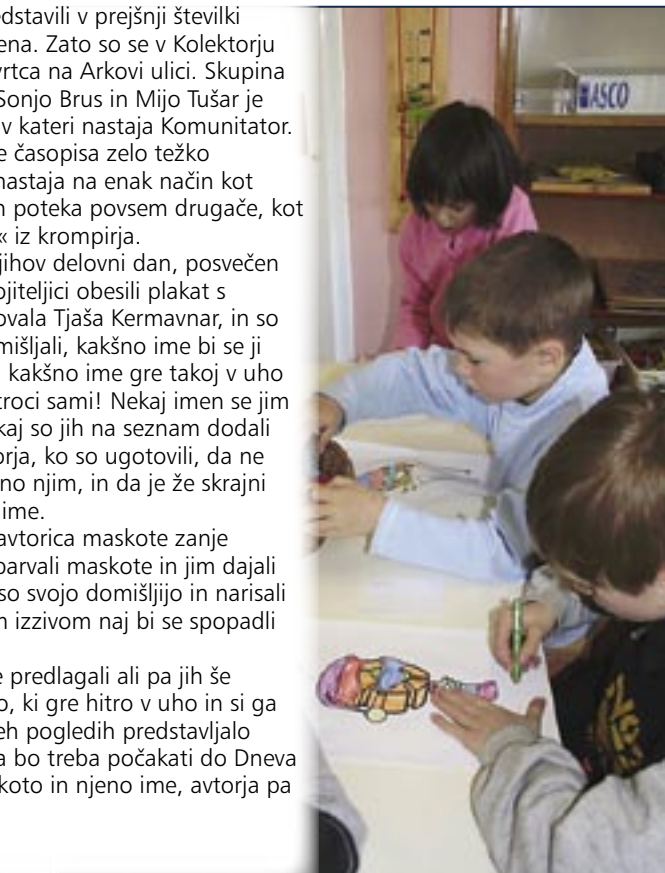
Kolektorjeva maskota, ki smo jo predstavili v prejšnji številki Komunitatorja, je še vedno brez imena. Zato so se v Kolektorju odločili za pomoč prositi otroke iz vrtca na Arkovi ulici. Skupina najstarejših otrok z vzgojiteljicama Sonjo Brus in Mijo Tušar je ob tej priložnosti obiskala tiskarno, v kateri nastaja Komunitator. Seveda je bilo treba otrokom, ki ime časopisa zelo težko izgovorijo, povedati, da ta časopis nastaja na enak način kot njihov Ciciban, vendar tiskanje obeh poteka povsem drugače, kot tiskajo sami s svojimi »štopiljkami« iz krompirja.

Ogled tiskarne je bil samo uvod v njihov delovni dan, posvečen maskoti. Na steno igralnice sta vzgojiteljici obesili plakat s Kolektorjevo maskoto, ki jo je oblikovala Tjaša Kermavnar, in so jo imeli otroci pred očmi, ko so razmišljali, kakšno ime bi se ji najlepše podalo. Kdo bi bolje vedel, kakšno ime gre takoj v uho in si ga je lahko zapomniti, če ne otroci sami! Nekaj imen se jim je utrnilo že ob ogledu tiskarne, nekaj so jih na seznam dodali po temeljitem pregledu Komunitatorja, ko so ugotovili, da ne vsebuje ničesar, kar bi bilo namenjeno njim, in da je že skrajni čas, da maskota končno dobi svoje ime.

Da bi bilo delo še bolj zanimivo, je avtorica maskote zanje pripravila pobarvanko. Tako so eni barvali maskote in jim dajali različna imena, drugi so uporabili svojo domišljijo in narisali povsem novo maskoto. S podobnim izzivom naj bi se spopadli tudi najmlajši osnovnošolci.

Med kopico imen, ki so jih otroci že predlagali ali pa jih še bodo, pa bo le eno tisto pravo. Tako, ki gre hitro v uho in si ga je lahko zapomniti. Tako, ki bo v vseh pogledih predstavljalo maskoto. Katero ime bo izbrano, pa bo treba počakati do Dneva Kolektorja, ko bodo predstavili maskoto in njeno ime, avtorja pa nagradili. ♦

Polona Šemrl

Sveti gral, skrit, še vedno čaka...

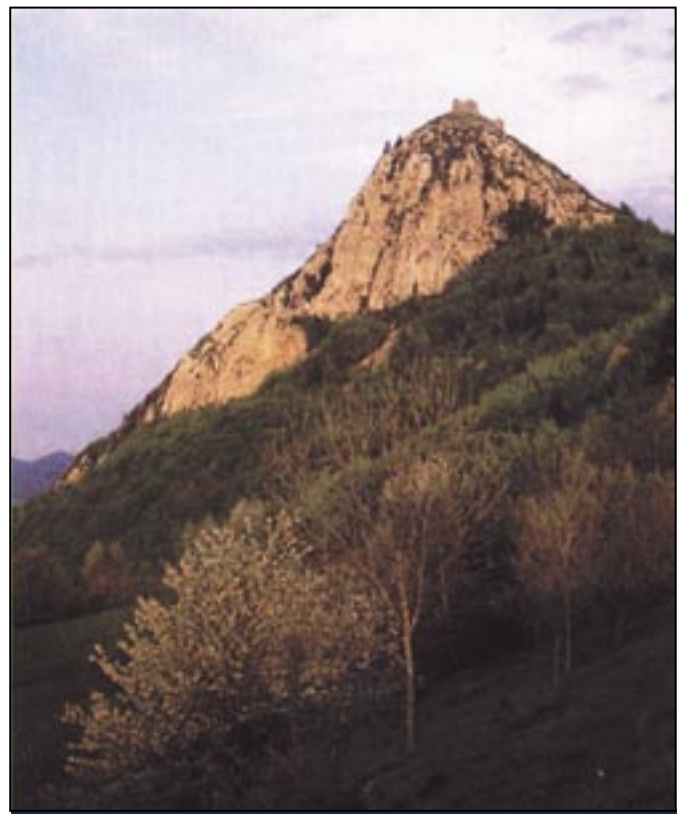
Prišli smo v Rennes-le-Chateau. Zdaj majhno naselje je bilo nekoč vse kaj drugega. Tam je stal antični Redae, glavno mesto Vizigotskega cesarstva. Tam so nastajale prve romance o svetem gralu in tam so do 5. stoletja vladali Merovingi, ki so menda obvladovali nadnaravne moči, ezoteriko in magijo. Ti skrivnostni, dolgolasi kralji naj bi bili potomci Marije Magdalene in Jezusa, ki naj bi bil pokopan na sosednjem hribu Mont Cardou.

soteski Galamus je starodavni samostan svetega Antona. Soteska ni bila tako daleč od vasi, da župnik ne bi mogel brskati tudi po njej. Pot je vodila zdaj med polji, zdaj med ozkimi prehodi strmih hribov, ki so bili tako nazobčani, da smo jih pogosto zamenjavali za podrte gradove, velikokrat pa so to tudi bili. Ko smo obstali pred sotesko, se je pred nami odprl vhod v pekel. Temne stene so izginjale pod nami, tam, kjer se je bilo moč nagniti nad prepad, pa je bilo globoko spodaj videti rečico. Tam gori sredi sten je napol skrit čepel samostan sv. Antona. Do njega je vodila vrtoglava potka. Na železnih vratih nas je tabla opozorila, da te dni ne sprejemajo gostov. In tudi ta vrata so bila zaklenjena! če je hudič, potem dokazano ni samo eden! Ostala nam je le vožnja skozi sotesko. Globina navzdol in višina navzgor, kjer neba skoraj

Končno smo bili pred cerkvijo svete Magdalene. Pretreseni smo ostali brez besed. Pa ne zaradi grozljivega napisa nad nami, temveč zaradi napisa na vratih. Oznanjal je, da je cerkev zaradi preiskave zapečatil komisar kriminalistične službe iz Carcassonna, ker so hudiču ukradli glavo! Le kdo in zakaj? Morda je skrivno priorstvo Sionskega samostana ukradlo hudičevo glavo? To mi je prišlo na misel zato, ker so vitezi templjarji pod prisilo svete inkvizicije priznali, da so častili hudiča. Menda so v svojih kapelah izvajali strogo varovane rituale, med katerimi so se pogovarjali tudi z glavo hudiča Bafometa. Kaj so bile te glave, ne bomo nikoli vedeli. Če bi malce špekulirali, bi to lahko bili računalniki z ekrani, za katere bi pred tisoč leti gotovo lahko trdili, da prihajajo od hudiča. Dejstvo je, da je ta vojaško-meniški red vitezov templjarjev neznansko obogatel. Francoski kralj Filip Lepi ga je zaradi zamer in pohlepa po zlatu s silo uničil. A se je uštel, bogastva ni izdal nihče. Tudi veliki mojster templjarjev de Molay ne, čeprav je kot zadnji svojega reda leta 1314 gorel na grmadi. Umirajoč je zagrozil maščevanjem čez stoletja, vsi templjarski zakladi pa so izginili brez sledu.

Poklapani smo lazili po Rennes-le-Chateauju, si ogledovali vilo Bethanijo, Tour Magdalo (Magdala je rojstna vas Marije Magdalene) in grob znamenitega župnika. Zvečer v Quillanu smo ugotovili, da nam je hudič še eno zagodel. Ivan je namreč Rennes-le-Chateau fotografiral na prazno! Kot bi verjeli, da bo hudiču čez noč zrasla glava, smo še enkrat zaman skušali vstopiti v cerkev. Če je že hudič vmes, obiščimo še hudičevo sotesko Galamus, saj smo imeli namig. Župnik Sauniere je v Louvru kupil tudi kopijo slike Skušnjave svetega Antona slikarja Davida Tenierja, ki prikazuje puščavnika v votlini prepadnega skalovja. V

Montsegur, poslednja trdnjava katarov

Minerve - kraj zadnjega katarov boja

nj

ni bilo, polmrak in ozka, ovinkasta cesta, vse to je vzbujalo spoštljivo molčečnost.

Čakal nas je še znameniti Montsegur. Poslednja trdnjava katarov na 1200 m visoki gori. Montsegur je moral biti nekaj posebnega. Poznavalci trdijo, da je to kraj z izjemno močno energijo, kot Tibet ali kot Uluru v Avstraliji. Nekoč se je imenoval Montsalvat, kar omenja tudi plemič bavarskega rodu Wolfram von Eschenbach v svoji pesnitvi Parsifal, ki je posvečena svetemu gralu. Ta Gora odrešitve naj bi bila različica gore Sion v Sveti deželi. Vojska križarjev, ki je pustošila po katarski deželi, gradu za čuda ni napadla. Vedelo se je, da so tam zbrani poslednji popolni. Zato so grad imenovali Zmajeva glava, Satanova sinagoga in Hudičev Vatikan! Šele ko so križarji našli pobite člane svete inkvizicije, ki je želela vse katere sežgati na grmadi, so leta 1243 naskočili Montsegur. Oblegali so ga deset mesecev. Grad je padel spomladi 1244. Osvajalci so obljubili, da lahko vojaki in drugi odidejo nekaznovano, katari pa bodo, če se spreobrnejo v pravo katoliško vero, le blago kaznovani. Katari so si pred vdajo izgovorili 14-dnevno premirje. V noči spomladanskega enakonočja je vsa montsegurska posadka sprejela katarsko vero, štirje popolni pa so čez prepadne stene odnesli iz gradu najsvetejši in najdragocenejši zaklad ter ga skrili neznano kam. O tem govorijo pisni viri in omenjajo, da je bil to sam sveti gral. Naslednji dan je celotno moštvo gradu s popolnimi na čelu odkorakalo v plamene in brez besed umrlo.

Obisk mesteca Minerve je bil nekakšen hommage katarom. Tja

so se bili zatekli poslednji preživeli. Ko pa so jih križarji premagali in ob trdnjavnem stolpu obkolili, so se popolni sami metali v plamene. O teh dogodkih pričata ostanek stolpa in zapis na njem. Zavili smo še v Albi, po katerem so katere imenovali tudi albižani, ter v Carcassonne in Foix, mesti, ki s svojo bogato zgodovinsko dediščino pripovedujeta napete zgodbe viteških dni. Davni dogodki človeštva, potopljeni v morju časa, kdaj pa kdaj v fragmentih priplavajo na dan. Oviti z nerešljivimi ugankami so lahko čudovit predmet špekulacij. Tak je sveti gral, ki se pojavlja v različnih obdobjih. Je to kamen modrih, ki so ga iskali alkimisti, ali smaragdna plošča Hermesa Trismegista? Je to kelih, ki so ga iskali vitezi okrogle mize kralja Arturja in Parsifal, je to kelih s Kristusovo krvjo, sang real, ali pa fizikalna naprava, ki tedaj še ne bi smela obstajati. In tu se lov na skrivnosti začne. Domneve, da je imel Jezus Kristus z Marijo Magdaleno hčer, ki naj bi na jugu Francije spočela začetek vladarske dinastije skrivnostnih Merovingov, so imeniten material za romanopisce. Ta hči bi tudi lahko bila posoda s Kristusovo krvjo, torej sveti gral!

Pisatelj Dan Brown je z Da Vincijevo šifro bajno zaslužil in dodobra razburkal zgodovinarje, Cerkev, predvsem pa bralce. Ti so že začeli romati na kraje dogodkov iz romana, ki je postal pravi mlinček za denar. Avtorja knjige Sveta kri in sveti gral, Michael Baigent in Richard Leigh sta na britanskem sodišču tožila slavno založbo Random House, češ da je izdala plagiat. Soavtor Henry Lincoln se je tožbi odpovedal. Kot trdita, je Dan Brown ideje za svoj roman ukradel prav iz njune knjige, ki jo je pred časom izdala ista založba. Vodiči v pariški cerkvi Saint-Sulpice razkazujejo turistom znamenito rožno črto, ostanek poganskega kulta. Nihče pa jim po pravici ne pove, da so gnomon v tej cerkvi postavili leta 1743 po navodilih astronoma P. C. Le Monnierja zaradi izračunavanja enakonočij. Skratka vsi bi radi napolnili mošnjo z denarjem, zato vsak prikazuje zgodovinska dejstva v luči svojih interesov. Mona Lisa v Louvru pa se še naprej vsem skrivnostno smehlja.

Čeprav svetega grala nismo našli, smo se vrnili bogatejši. Bogatejši za lepoto krajev, ki smo jih videli, za skrivnostno obdobje, ki smo ga podoživeli, ter za spoznanje, da ima vsak čas svojo resnico. ♦

Niko Jereb

- prevozi skupin
- prevozi oseb
- TAXI služba
- najem kombijev

RCT TRANS
Partizanska 8
5280 IDRİJA

GSM: 041 648 393

RCT
RCT
RCT

prevozi blaga (do 7,5t-40m³)
prevozi nevarnih snovi
hitra dostava stvari
organizacija prevozov

E-mail: rcttrans@amis.net

ODPRTO:

od 12^h - 22^h
nedelje, prazniki od 12^h - 20^h
ponedeljek, torek - zaprto

**Sprejemamo tudi večje skupine
in zaključene družbe**

- * IDRİJSKI ŽLIKROFI
- * DIVJAČINA
- * MORSKE RIBE
- * JEDI PO NAROČILU
- * VELIKA IZBIRA VRHUNSKIH VIN

Letenje na krilih neba

Z novim letom je bilo na Idrijskem in Sp. Idrijskem ustanovljeno novo društvo za prosto letenje, imenovano »LUFTMANDLC«, ki združuje zmajarje in padalce na tem območju. Znak društva je izdelal akademski slikar, sicer domačin Jurij Pfeifer. Za zdaj je v društvo vključenih 12 zelo in nekoliko manj dejavnih članov, nekaj pa je tudi spečih.

Doslej so bili člani sosednjih društev, zdaj pa so se jim oddolžili tako, da so jih brez zamere in zadržkov takoj izzvali v prijateljske tekme, ki bi jih pripravljali izključno na domačih hribih in dolinah Idrijsko-cerkljanske regije.

Čiščenje vzletišča na Jelenku pri Kendu

uš

Na občnem zboru društva so med svoje pglavitne dejavnosti uvrstili usmerjanje v rekreacijski in tekmovalni šport, izobraževanje mladih, organiziranje tečajev za pridobitev izpita za letenje in licence, potrebne za letenje, urejanje vzletnih in pristajalnih mest ter dogovarjanje z lastniki zemljišč o njihovem soglasju za uporabo zemljišča za vzletišče ali pristajališče jadralnih padalcev in zmajarjev.

Društva iz vse države so organizirana v Zvezi za prosto letenje Slovenije (ZPLS), ki združuje 1100 aktivnih članov oz. 60 društev iz vse države. ZPLS je bila ustanovljena za večjo uveljavitev prostega letalstva in za doseganje čim večje kakovosti prostega letenja.

Kaj je prosto letenje?

Prosto letenje je bržkone najpreprostejša oblika letalskega športa, ki skoraj vsakomur omogoča, da uresniči starodavne človekove sanje o letenju (da Vinci). Med proste letalce uvrščamo jadralne zmajarje in jadralne padalce.

Osnovne tehnike prostega letenja se lahko hitro naučimo. Oprema je preprosta, lahka in praktična za prenašanje oz. za

Luftmandlc

prevažanje (v primerjavi z motornimi letalnimi napravami). Cena je dostopna – najdražja jadralna naprava (zmaj ali padalo) z opremo stane manj kot najcenejši avtomobil.

Čeprav se je mogoče kaj hitro naučiti osnovnih tehnik letenja in jih varno izvajati pod vodstvom usposobljenega inštruktorja, pa zahteva varno samostojno letenje dobro psihofizično kondicijo ter širok razpon različnih spretnosti in znanj z različnih področij, npr. meteorologije in v zvezi s tem poznavanja lokalnih vremenskih posebnosti, aerodinamike, navigacije. Posebej dobro pa mora pilot znati oceniti svoje lastne zmožnosti kot tudi zmožnosti svoje letalne naprave, jadralnega padala ali jadralnega zmaja.

Luftmandlc na Kovku

uš

Prosti letalec vzleti tako, da z razprostrtim krilom zmaja ali padala steče proti vetru po strmini navzdol, dokler na letalno napravo ne začnejo delovati aerodinamične sile, tako da jo skupaj z letalcem pilotom dvignejo s površja zemlje. Prosti letalec se samo po nekaj korakih dvigne s hriba ali z gorske planote ter mehko zajadra skozi zrak in že lahko uživa v tretji dimenziji, tega občutka pa ne more nadomestiti letenje z večjimi letali. Med poletom letalec s pridom uporablja naravne sile, kot sta termični vzgornik in pobočni veter ali mešanica obojega.

Za iskanje termičnih vzgornikov, oz. kot jim pravijo letalci »termika«, moraš znati opazovati, predvsem naravo okoli sebe. Na primer, najboljši kazalec termičnih dviganj so oblaki kumulusi ali po domače »ovčke«, ki nastajajo nad dvigajočim se toplim zrakom, zato boste pod oblakom velikokrat opazili jato ptic, ujede, jadralne padalce, zmajarje, jadralna letala, skratka vse tiste, ki se radi dvigujejo v višave brez pomoči motorja ali toplega zraka (balonarji). Če pa je dan oblačen in če se hkrati pojavlja

tudi močan veter, je zelo prijetno jadrnanje na pobočnem vetru, ki letalca dvigne nad hrib in mu omogoča mirno jadrnanje vzdolž hriba. Pri močnejšem vetru mora letalec paziti, da moč vetra oceni glede na svoje sposobnosti in sposobnosti letalne naprave. Obstaja namreč možnost, da premočan veter zaneso letalca na zavetrno stran hriba, kjer je letenje zaradi zvrtničnega ozračja zelo nevarno.

Izkušeni letalci, ki znajo dobro izrabiti naravne razmere, večkrat preletijo tudi več kilometrske in celo stokilometrske razdalje. Vendar je predvsem na začetku letalske poti velikokrat potrebno potrpljenje. Zato je treba začetne polete opravljati v mirnem ozračju in si nabirati izkušnje s spusti v dolino proti pristajališču, ki je več sto ali tisoč metrov globoko. Že samo zaradi tega doživetja je prosto letenje za marsikoga, ki v sebi nosi željo, da bi letel kot ptič, izpolnitev življenjskih sanj, marsikoga pa ga ta šport tudi zasvoji.

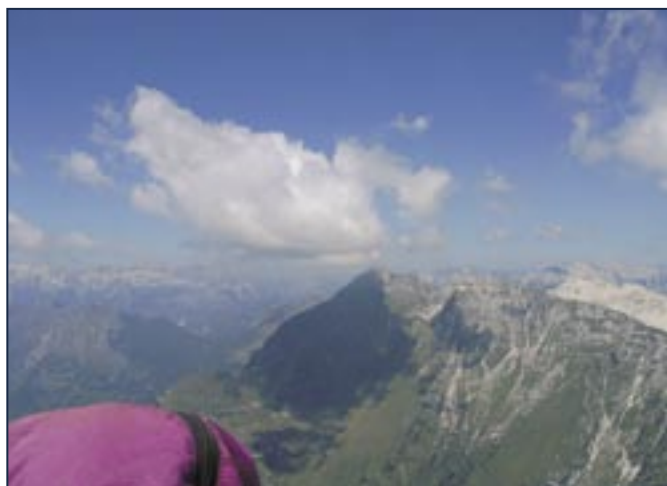
Za tiste, ki bi radi okusili čare letenja, je mogoč tudi polet s padalom ali zmajem v tandemu.

Priprave na polet v tandemu

Eleganca in preprostost sta zaščitna znaka prostega letenja – to velja tako za opremo kot za spretnosti, ki jih za to potrebujemo.

Jadrnalna padala in jadrnalni zmaji so kljub navidezni preprostosti plod izjemno zahtevnega načrtovanja. Že majhna napaka v konstrukciji lahko občutno spremeni letalne lastnosti krila, zato se mora pilot nenehno zavedati, da je tehnično brezhibna in pravilno vzdrževana oprema ključnega pomena za njegovo varnost.

Tako kot z drugimi športi se je tudi s prostim letenjem mogoče

Luftmandlc proti Krnu

uš

ukvarjati na različnih stopnjah – lahko je le občasna zabava, ki si jo občasno privoščiš s spustom z bližjega hriba, lahko pa je strast, za katero porabimo prav vsak trenutek prostega časa. Če mogoče kdaj ob cesti vidite koga z velikanskim nahrbtnikom, to ni brezdomec z vsem svojim premoženjem, temveč jadrnalni padalec s svojo jadrnalno napravo. Na njegovo veliko veselje mu je uspelo pristati daleč od vzletišča, zdaj pa išče prevoz nazaj. Če je le mogoče, mu pomagajte in zadovoljna bosta oba.

Prihodnjič pa nekaj več o zgodovini prostega letenja na Idrijskem in letalnem dnevu Luftmandlca. ♦

Anka Vončina

Ponudba zaščitne opreme, ne le za industrijo, ampak zaradi udobnosti in izgleda tudi za zaščito pri vsakdanjih hišnih opravilih. Prepričajte se sami v naši trgovini na Arkovi 11 v Idriji, ali nas obiščite v spletni trgovini www.evt.si

- Cokli in natikači
- Rokavice vseh vrst
- Športni delovni čevlji
- Čelade in zaščita kape
- zaščitna in sončna očala
- Delovne obleke in kombinezoni

Ter druga zaščitna oprema

EVT-SISTEMI d.o.o.

Tel: 05/37-22-620 | Tel. Trg.: 05/37-73-129

www.evt.si

Teniški klub Kolektor - najboljši na Idrijskem

Na športni prireditvi Na stopničkah je občinsko priznanje za najboljši športni klub v letu 2005 prejel Teniški klub Kolektor Idrija. Vsekakor je to lepo priznanje, hkrati pa tudi potrditev dobrega dela trenerjev in funkcionarjev kluba, med katerimi ima odločilno vlogo gotovo dolgoletni predsednik izvršnega odbora g. Franc Kacin. Za klub je nagrada brez dvoma še dodatna obveznost za še boljše delo v prihodnjih letih.

Začeli smo odlično! Teniški klub Kolektor Idrija je po odigranih zimskih državnih prvenstvih v vseh kategorijah za leto 2006 poleg TK Triglav Kranj edini teniški klub v Sloveniji, iz katerega izvirata kar dva aktualna državna prvaka – Boštjan Bolko in Aljaž Bedene (poleg njih pa ima idrijski klub še dva državna viceprvaka v kategoriji dvojic). V to, da se teniški klub in občina Idrija lahko pohvalita z odmevnimi dosežki tako na državni kot tudi na mednarodni ravni, pa so morali različni strokovnjaki in ljubitelji tenisa vložiti precej svojega dela in prostega časa.

Uradni začetek delovanja je bila ustanovitev kluba novembra 1983. Osrednja pobudnika in koordinatorja skupine teniških navdušencev, ki je v obdobju, ko v Idriji še ni bilo teniških igrišč, uporabljala predvsem igrišča v Črnem Vrhu nad Idrijo, sta bila Srečko Carli in Zlatko Gorjup.

Pomembna prelomnica v zgodovini kluba je bilo leto 1989, ko sta bili ob finančni pomoči Rotomatike v Idriji zgrajeni dve peščeni teniški igrišči. Prvotno število članov kluba (15) se je zelo hitro povečalo na 150. Zaradi vse večjega zanimanja za tenis sta bili pozneje ob pomoči Kolektorja in poslovnih partnerjev zgrajeni še dve igrišči. V devetdesetih letih so bili zelo aktivni predvsem rekreativni igralci, organiziranih pa je bilo tudi nekaj odprtih prvenstev za različne kategorije, predvsem po zaslugi takratnega predsednika kluba Ivana Poljanška.

Pomembna sprememba na področju tekmovalnega tenisa pa je brez dvoma posledica prihoda teniškega trenerja Sreča Završkega leta 1995. Treningov (pozimi so potekali v Modri dvorani), ki so bili trikrat na teden, se je tistega leta udeleževalo 15 otrok. V prihodnjih dveh letih se delo s tekmovalci ni občutno spreminjalo (pozimi so zanje organizirali treninge tudi v Ljubljani). Pomemben korak naprej pa je bil storjen leta 1998, ko je klub s podpisom

Na žalost zaradi slabe kakovosti ne objavljamo fotografije, na kateri sta trenerja Srečo Završki in Aleš Šporn, ter najuspešnejši tekmovalci sezone 2005/2006 Aljaž in Andraž Bedene, Boštjan Bolko, ter Nina Nagode.

VABILO

Teniški klub Kolektor vabi vse, ki bi se želeli vključiti naše programe, naj se odločijo za dejavno sodelovanje. Naša odlična trenerska ekipa skrbi za igralce vseh kategorij. Predvsem v mlajših kategorijah smo opazni na vseh tekmovanjih, saj smo osvojili lepo bero najboljših mest. Za tiste, ki niso tekmovalno usmerjeni, pa skrbimo, da se dobro rekreirajo.

Vse informacije po tel. št.: 05 37 41 066

*Vabljeni in športni pozdrav!
TK Kolektor*

petletne pogodbe z generalnim sponzorjem Kolektorjem in s postavitvijo balona oz. z dvema pokritima igriščema dobil možnost za delo tudi v zimski sezoni. S stalnim delom čez vse leto (tudi med počitnicami), kakovostno trenersko ekipo in širitvijo programov (poleg rednih treningov še organizacija priprav, teniške šole, teniškega vrta, rekreativnih skupin, tečajev, od lani pa tudi programa Otroci in starši telovadimo skupaj za leto in dve leti stare otroke), ki so vsa leto zelo dobro obiskani (vanje je bilo leta 2005/06 vključenih več kot 140 otrok), je klub postajal vse bolj konkurenčen. To seveda dokazujejo tudi rezultati zadnjih let – trije naslovi državnih prvakov, šest naslovov državnih viceprvakov med posamezniki, v konkurenci dvojic osvojeno prvo mesto, štiri druga in dve tretji mesti na državnih prvenstvih; zmage na različnih odprtih prvenstvih, vidne udeležbe na turnirjih pod pokroviteljstvom evropske in svetovne teniške zveze, skupna zmaga na ligaškem tekmovanju Primorske in zamejske Italije (2004), veliko število reprezentantov (Razložnik, Štucin, Nagode, Bolko, Aljaž in Andraž Bedene) in seveda tudi veliko število nastopov za slovensko reprezentanco. Vsi ti dosežki so ob potrditvi dobrega dozdajšnjega dela tudi spodbuda za delo v prihodnosti; ob nadaljevanju uspešnih nastopov na slovenskih turnirjih je v ospredju predvsem želja po še boljših rezultatih v mednarodni teniški konkurenci. ♦

Špela Hvalec

Rekordna udeležba na 9. Trohovem memorialnem šahovskem turnirju

9. Trohovega spominskega šahovskega turnirja se je po poročanju Silvija Kovača, ki je bil zaslužen za njegovo pripravo, udeležilo rekordno število 45 šahistov iz desetih slovenskih šahovskih klubov in trije člani šahovske sekcije pri Slovenski športni zvezi iz Celovca, s katero idrijski šahisti že vrsto let uspešno sodelujejo. Zmagal je mladi mojster FIDE z balom mednarodnega mojstra Jure Škoberne (AET Tolmin). Drugo do četrto mesto na turnirju so si razdelili mojstrski kandidati Dušan Rusjan (Nova Gorica), Renato Škoberne (AET Tolmin) in Dušan Zorko (T. Zupan Kranj). Na vseh dozdajšnjih devetih Trohovah memorialnih turnirjih je sodelovalo že 273 šahistov. Edini, ki je doslej na njem zmagal trikrat, je Silvo Kovač, ki razmišlja že o pripravi jubilejnega turnirja, ko bodo idrijski šahisti zaznamovali tudi 60-letnico delovanja svojega kluba. ♦

10 let v Novi Gorici

jubilejni paket ugodnosti

Ob 10. obletnici
Podružnice Nova Gorica
smo pripravili jubilejni paket
ugodnosti!

Oglasite se v naših
poslovalnicah na Bevkovem
trgu, Mercator centru
Nova Gorica, v
Ajdovščini, Idriji in
Cerknem. Ponudba velja v
meseču aprilu.

Pričakujemo vas!

Ljubljanska banka

Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana

Podružnica Nova Gorica

							AVTOR GOVEKAR BRANKO	RDEČA KRVNIČKA	BARVNA SLEPOTA	JUNAKINJA ROMANA APRIL	NUŠA TOME	AVTOM. OZNAKA BOLONIJE	ANGLEŠKA POROČEVALNA AGENCIJA	ŠTAJERSKO BELO VINO	STUD OGABA	PRAOČE HAMITOV			
							GLAVNO MESTO SKOTSKE												
							TEKOČINA, V KATERI JE RAZTOPLJENA DRUGA SNOV												
							JEZIK BANTU ČRNCEV				MESTO V FR. ZNANO PO BENEDIKT SAMOSTANIH	IZNAJDBA MADŽARSKI SAHIST							
TEDENSKA TRIBUNA				AVT. OZNAKA CELJA			VARNOSTNI SVET			FMR MEDIA									
PETER KLEPEC				DRAGO FLIS			LASTNOST NEVIDNEGA												
									VRSTA ANGLEŠKEGA SIRA	POLOŽAJ PRI JOGI									
	RAZLIČNA SAMO-GLASNIKA	ZNAMKA AVSTRIJSKIH SMUČI	ČRTA SEČNICA	PETRA MAJDIČ	GRŠKI BOG VETROV	ZDRAVLJNA RASTLINA	CHARLES IVENS NISSANOV TERENEC												
IZVEDENSKO MNENJE								MESTO V SREDNJI FRANCIJI RAČUNAL. PISAVA											
MERILEC HITROSTI VETRA									ANTIČNO MESTO V BITINJI										
	ELVIRA KRALJ HRVAŠKI PISATELJ IVAN			RIM, HIŠNI BOG DRUŽBA ZA AVTOCESTE			MAJHEN GLODALEC			OKRAJŠANO EDVARD ŠANTELJ RUDI		ANTON NANUT SKANDINAVSKO IME							
GL. MESTO SAUDSKE ARABIJE				NARODNA REPUBLIKA BAJKA			JADRANSKI OTOK	NAŠ SAKSAFONIST ANDREJ URADNI SPIS				AVTOMOBIL BREZ STREHE	MOZOLJAVOST						
MESTO V ALŽIRIJI					MENIČNO JAMSTVO ŽGUR NADA				JAPONSKO VELEMESTO PRETEKLOST										
AKVARIJSKA RIBICA									MRLIČ										
OKUSNOST								OSLOVSKO OGLAŠANJE PTICA NAŠIH KRAJEV			KABINA FORMULE ENA	BOGDAN NORČIČ	POUDAREK						
							ŠPORTNA NAPOVED						RUSKO ŽENSKO IME						
							AVT. OZN. KUMANOVA OZNAKA ZA KILOGRAM								VZDEVEK HINKA BRATUŽA EVROPSKA UNIJA				VEČJI VODNI TOK
																		LEIF ERICKSON ELEMENT CERIJ	
							EVGEN SAJOVIC									TELIČEK (LJUDSKO)			
CENTRALNA TRZNICA													STRINA						

Izrečani reševalci tridesete nagradne križanke so: **Stanko Mavec**, Cesta na Plužne 9, 5282 Cerčno, **Boris Mlečnik**, Črni vrh 39, 5274 Črni vrh nad Idrijo in **Srečko Troha**, Mokraška vas 42, 5280 Idrija.

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Pošta: _____

Pravilne rešitve nagradne križanke pošljite do 15. maja 2006 na naslov:

FMR MEDIA, Arkova 43, 5280 Idrija s pripisom "Nagradna križanka"

Izrečali bomo tri nagrajence, ki bodo prejeli praktične nagrade.

ZDRAVILD

Nada stara, sivi vrana
že boleha teden dni.
Huda mizica jo tresje,
glava jo močno boli.

«Morala bom do zdravnika,
sama zase godinja.
«Bom stopila k botru Itrku,
ki na gripo se spozna.»

Medri doktor pri pregledu
le latinsko govori.
Z repom malo pomigava
in nanzkriz vrti oči.

«Sedem bolh in pet komarjev
naj v lekarni ti dajo.
Z močnim kropom jih popari
in popij takoj nato.»

To preskušeno zdravilo
res je gripo prepodilo:
lorec kropla je požila
in takoj nato umrla.

*Tale Kajetan Kovič pa je bil vizionar...
Iz njegove zbirke Zlata ladja
Ptičje gripe so se očitno najbolj ustrašili idrijski muzealci. Okoli
gradu Gewerkenegg so namreč dali posekati vsa drevesa, v
katerih krošnjah so leta in leta gnezдили ptiči*

*Vse kaže, da se je občinski redar Basile res upokojil.
Občinsko službeno vozilo so policisti na občinskem
parkirišču okrasili z obvestilom o prekršku oziroma
nepravilnem parkiranju*

*Za Idrijo precej nenavaden prizor. Pred Mercatorjevo
blagovnico je pred dnevi ubrano brenkal na kitaro prišlek iz
Velenja in pohvalil radodarnost Idričjanov, ki so hodili mimo.
Prišel bo še ko mu bo spet trda predla. Osušila ga je dolga
zima, saj ni bilo dela v gozdu, kjer si služi kruh*

*Tistim, ki ne morejo preboleti, da so morali uradno
avtomobili z Mestnega trga v tolžabo posnetek, ki priča, da
so si ga že prisvojili otroci*

BRUS

TRANSPORT

BRUS d. o. o., Srednja Kanomlja 21 a, 5281 Spodnja Idrija

Tel.: (05) 37 25 200, Fax: (05) 37 42 409

